National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4

PSB / DSP
Received / Reçu
1987

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 48 (3340) XXXVI aastakäik | Neljapäeval, 25. juunil 1987 — Thursday, June 25, 1987 | Üksiknumbri hind 75 senti

Miss Tallinn — Liisa Soots Foto: T. Säägi

Pidu läbi!

„Tallinna Festival" lõppes Isadepäeva lõunasöögiga

„Tallinna Festival" Eesti Majas, mis kestis neli päeva, lõppes pühapäeval 21. juunil Isadepäeva „brunch"-iga, mis on tehissõna „breakfasti" ja „lunchi" ristsugutisena. Kuna festival oli rahvatantsugrupp „Kungla" poolt korraldatud, siis võiks ka öelda, et pidu lõppes, kui „Kungla rahvas istus maha sööma."

Aga enne pühapäevast söömaaega toimusid veel igatlaadi võistlused ja ka „mr. Tallinna" valimine. Oma lehe eelmises numbris rääkisime „miss Tallinna" valimistest, mis toimusid neljapäeval. Teatavasti sai selleks Liisa Soots. Nüüd, laupäevaõhtustel valimistel sai „mr. Tallinnaks" Hillar Sõrra. Poisse oli laval ka vähemasti kaheksa ja nad pidid igasuguseid trikke tegema, küsimustele vastama, laulma ja muskleid mõõta laskma. Ka võidusöömine oli üks nende katsealadest. Hillar ei olnud küll suurem asi laulumees, kuid ta on kõva söömamees ja musklis poiss. Peale selle oli ta ainuke, kel olid jalas lillelised püksid. See olevat asja otsustanud, öeldi mulle kohalolnud daamide poolt. Nii et, miss ja mr. Tallinn on nüüd

(Järg lk. 12)

Toronto kirjakandjad tööl tagasi

Ametiühingu esindajaid hoiatavad, et streik võib uuesti alata

Kirjakandjate Ametiühingu ameti-isik Michel Robert, kes ko-ordineerib ülemaalist streigiaktsiooni, kinnitas et streik ei ole veel möödas. Burlingtonis, Hamiltonis, St. Catharines'is ja Windsoris kestab see esialgu veel edasi.

Kuid Kirjakandjate Toronto esindaja Colette Forest lisas, et arvatavasti käsutab Ametiühingu president Robert McGarry kõik kirjakandjad tagasi tööle, kui valitsuse poolt nimetatud vahendaja mõlemi poolega läbirääkimisi alustab. Praegu kestavad informaalsed kõnelused Postivalitsuse ja kirjakandjate esindajate vahel edasi, kuid ilmselt ei ole nad ilma valitsuse vahenduseta võimelised kokkulepet saavutama.

Kirjakandjad otsustasid tööle tagasi minna pärast seda kui Postivalitsus lubas streigimurdjate palkamise lõpetada.

Vahepeal olid Toronto Transiit-Komisjoni bussijuhid omaltpoolt streiki alustamas, kui kaheksa neist keeldusid streikijate ridadest läbi sõitmast ja nad selle eest möödunud reede õhtul TTC juhatuse poolt koju saadeti. Kui neid tööle tagasi poleks kutsutud, kinnitavad Transiit-komisjoni ametiühingu esindajad, oleks võibolla terve TTC liikmeskond streikima hakanud.

Toronto resident Jim Vokey leidis pühapäeval renditud veokist kümme postikotti, täis postisaadetisi. See veok olevat Postivalitsuse poolt möödunud nädalal postiveoks renditud ja ilmselt keegi unustas masinast postikotid välja võtta, kui auto „Ontario Rent-a-car" firmale tagastati. Veokite rentimine oli tarvilik, sest TTC bussijuhid keeldusid streigimurdjaid transportimast.

46 aastat Idasõjakäigu algusest

22. juunil 1941 ületasid Saksa sõjajõud alles äsjamoodustatud piirijoone N. Liiduga. Rohkem kui kolm miljonit meest marssis (või sõitis) idasse, moodustades 149 diviisi, nendest 19 soomustatud, 10 motoriseeritud ja 4 Relva-SS diviisi. Operatsioon „Barbarossa" oli alanud! Punaarmee kandis suuri kaotusi. Keskrindel Bialõstoki ja Minski ruumis võeti 324.000 nõukogude vangi, hävitati või vallutati 3332 tanki ja 1809 kahurit; Lõunas Ukraina piirmail saadi 150.000 vangi, 1970 tanki ja 2190 kahurit. Põhjarindel (Leedus, Lätis, Eestis ja P.-Venemaal) võeti enne juuli keskpaika 250.000 vangi, 1170 tanki ja 3075 kahurit (need on sakslaste arvud). Ning eestlastele peaasjana — küüditamine peatati! Nende ridade kirjutaja istus koos oma perekonnaga pakkide otsas, oodates autot mis pidi alustama tema teekonda Siberi poole, kui naabripoiss tuli jookstes üle välja, hõigates: „Sõda! Sõda on alanud! Sakslased tungivad peale!" Ning juba 2. juuli paiku jõudsid sakslased Lõuna-Eestisse. Juhtus hiljem mis tahes — palju eestlasi pääses tol korral küüditamisest sõja alguse tõttu — ning võibolla pääsesid mõned neist hiljem ka välismaile.

Lühiuudiseid

OTTAWA (Sun) — Peaminister Brian Mulroney pidas parlamendis kõne surmanuhtluse tagasitoomise vastu, öeldes et tema on kõigest hingest inimtapmise vastu ja ei suuda tapmist õigustada ka siis, kui riik seda kohtu otsuse põhjal peab tegema. Ta kutsus üles teisi konservatiivide partei liikmeid surmanuhtluse vastu hääletama. Teatavasti on asi praegu parlamendis arutusel ja parlamendiliikmetele on lubatud nn. „vaba hääletamine".

Kiriku võimsus seisneb meie palvete tugevuses!

Tähistati küüditamise aastapäeva

14. juunil toimus Hamiltonis balti rahvaste ühine jumalateenistus küüditatute mälestuseks. Pühakoja pingiread olid täidetud hõredamalt kui aastate eest, mil see kirik ei mahutanud kõiki palvelisi. Eriti torkas valusalt silma noorema põlvkonna puudumine. Aastad on teinud oma töö meie ridades, mida tunnistavad kalmude read kalmistul, kuid paljud unustavad selle kurva päeva suvises kuumuses.

Jumalateenistus algas Balti riikide lippude defileega Võitlejate Ühingute liikmete poolt. Järgnes külalisõpetaja A. Taul, koguduse õp. T. Nõmmik, läti naisõp. A. Avotins Torontost. Alles hiljuti kaotas siinne läti kogudus surma läbi oma austatud hingekarjase K. Kuskevicuse. Organistiks oli J. Grinvalds. Pühakirja lugesid õp. A. Avotins ja R. Kübar. Mälestusjumalateenistust kaunistas lauludega läti koguduse segakoor, koorijuhiks S. Darksvics.

Õp. A. Taul võttis oma jutluse aluseks teksti Luuka ev. 13 (1-5). Kahekümne aasta eest anglikaani kolledzi õp. J. Bordeaux valis välja teise pühapäeva juuni kuus kui kiriku „kannatamise pühapäeva", mis võeti omaks paljudes maades ja kirikutes. Meile on see eriti südamelähedane, kuna see sageli langeb kokku meie kurva küüditamistähtpäevaga 13/14. juuni 1941. Palju on palvetajaid maailmas ka meie eest, sest kannatus ja ülekohus pole ilmas mitte uudne asi. Sageli me loeme ajalehest teiste, kaugemal asuvate rahvaste kannatustest, millised jätavad meist paljudki külmaks, sest see pole meie valu. Sageli küsime ka Jumalalt, miks Ta sellist valu ja vaeva ilmas lubab? Teame ka seda, et Issand on kannatanud, kuid palju me sellest hoolime? Mida teed sa selleks? On raske vastata! Kas palvetad sa kannatava kiriku ja rahva eest?

Jumala võim ja vägevus käib imelikke teid. Kord Stalingi küsis: „ Kus on siis paavsti diviisid, millega ta tahab sõdida?" Neid tal ju pole, kuid paavsti selja taga on kirik ja jumalasõna tugevus. Jumal tasub ka sulle kui jääd talle truuks omas palves. Vaata oma südamesse, kõigepealt puhasta oma süha ja vaim, pühenda ennast Jumalale, siis saad ka osa Jumala võidumarsist. Lootust selleks on ka sinu elus, kuid alga oma päeva Jumalaga! lõpetas õp. A. Taul oma huvitava ja sisuka jutluse.

Õp. Nõmmik tänas külalist väga ladusa jutluse eest, samuti teisi kaasa-aitajaid selle jumalateenistuse läbiviimiseks.

Kõikide lahkunute mälestuseks lugesid palvuse oma emakeeles õp. T. Nõmmik, A. Avotins ja S. Raudys. Ökumeeniline jumalateenistus lõppes vastavate riikide hümni helidega.

FINN-KANNELDAJAD

Ainulaadne võimalus nende nägemiseks ja kuulmiseks — Põhja-Ameerika reisil otse Detroidi Finn-Festivalist:

KANDLEKONTSERT

Eesti Majas kolmapäeval, 1. juulil kell 19.00
958 Broadview Avenue — piletid ukselt $6.00

KIRIKUKONTSERT

Agricola-kirikus, neljapäeval, 2 juulil kell 19.00
25 York Mills Road

Toronton Suomalainen Edistysliitto

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

Telefonid: toimetus **733-4550**, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) **733-4551** avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

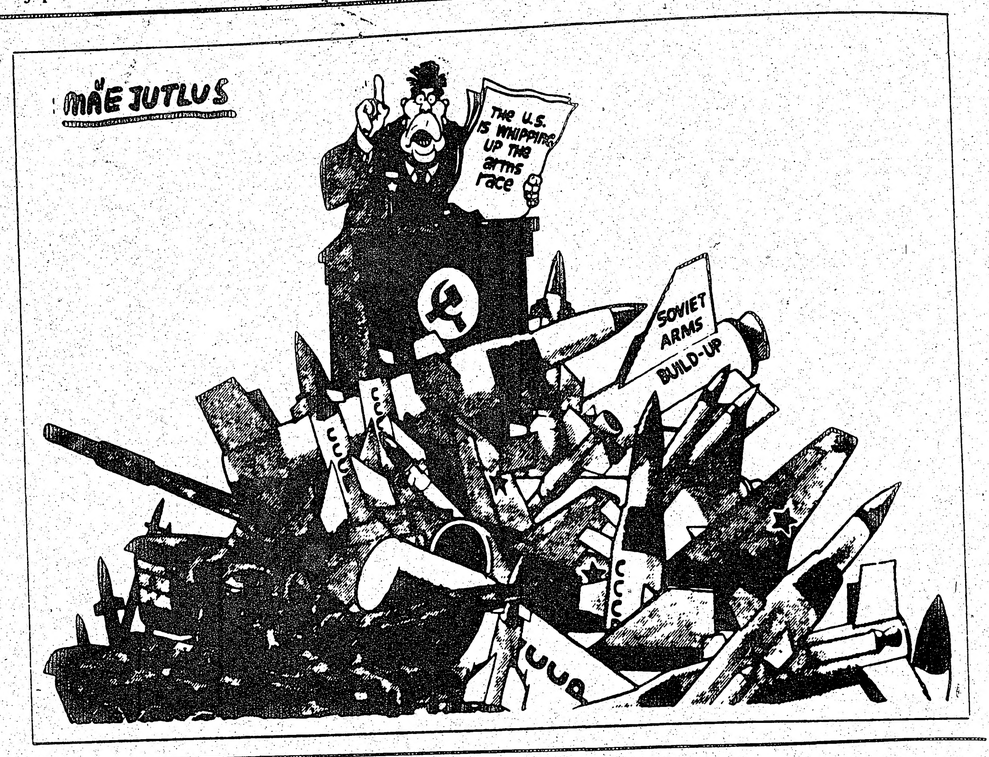

Veneetsia majanduskonverents

Hiljuti pidasid seitse maailma majanduslikult tugevaima demokraatliku riigi juhti majanduskonverentsi Veneetsias. Osa võtsid USA, Inglismaa, Jaapani, Lääne-Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia ja Kanada riigipead.

Riigijuhid arutasid paljusid teemasid ja võtsid vastu mitmeid üldsõnalisi resolutsioone. Olgugi et konverents oli ette nähtud majanduslikkude küsimuste arutamiseks, kippusid osavõtjad rohkem poliitilisi probleem arutama.

Aga ka poliitilisel alal ei tehtud mingeid erilisi edusamme. Ühendriigid nõudsid, et osavõtvad riigid peaks kokku leppima Iraanile ja Iraagile surve avaldamiseks et sõda lõpetada, kuid konverents ei leidnud selleks sobivat moodust. Pärsia lahe sõda on praegusel ajal demokraatlikkudele riikidele kahtlemata üheks suuremaks probleemiks. Kallaletungide tõttu naftatankereile on ohustatud demokraatlikkude riikide korrapärane toorõliga varustamine ja samuti on olemas võimalus, et Lähis-Ida õliväljad langevad Liidu mõjusfääri.

Kanada peaminister Brian Mulroney kuulutas aga, et Lõuna-Aafrika „apartheid" on „. . . suurim inimõiguste probleem praegusel ajal". Peaminister soovis saata „. . . tugeva signaali noortele aafriklastele, et keegi kuuleb neid".

Kuna Kanada on majanduslikku läbikäigu poolest grupi kõige nõrgem liige ei olnud peaminister Mulroney'l majandusküsimustes erilist kaalu. Selletõttu püüdis peaminister jätkata eelmiste Kanada peaministrite traditsioone, esile tuues ettepanekuid muude mittemajanduslikkude maailmapahede parandamiseks. Kahjuks aga ei leidnud B. Mulroney õiget teemat. Isegi teised riigipead ei olnud sugugi huvitatud ta „apartheid"'i probleemidest. Inglise peaminister M. Thatcher vahtis B. Mulroney't jäise pilguga, kui ta õhtusöögil oma Lõuna-Aafrika probleemi üles tõstis. Ka järgmisel hommikul lõpetas Lääne-Saksamaa kantsler Helmut Kohl järsult jutu „apartheid"ist, kui Mulroney jälle sel teemal püüdis rääkida.

Võib ju Mulroney'le vabanduseks tuua fakti, et on tulemas Briti Impeeriumi endiste liikmesriikide konverents. Seal on rohkesti Lõuna-Aafrika naaberriikide musti diktaatoreid, kelledele muidugi väga meeldib „apartheid"'i siumamine.

Kui Kanada peaminister tõesti soovis esineda maailmaparandajana ja inimõiguste eest võitlejana, siis oleks ta pidanud mõtlema inimõiguste olukorrale Liidus. Sest maailma suurimad inimõiguste probleemid pragusel ajal ei ole mitte Lõuna-Aafrikas vaid just seal.

Kahju, et meie peaminister soovib küll noortele mustadele aafriklastele saata tugevat signaali, et keegi neid kuuleb, kuid ilmselt leiab ta, et Liidu poolt okupeeritud maadel inimõiguste probleem on väiksem kui L.-Aafrikas. Seega saadab peaminister noortele eestlastele Eestis ja ka kõikidele teistele eestlastele signaali, et neid ei kuule keegi. Kui peaminister oma valimiskampaaniat alustas ESTO-84 ajal Toronto raekojaväljakul, näis tal olevat päris hea ettekujutus Eesti inimõiguste olukorrast. Peaksime peaministrile meelde tuletama ta kõlavaid sõnu ja ka varustama teda andmetega praegusest inimõiguste olukorrast okupeeritud Eestis.

TKO

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

Kremli ettepanekud on teetasandamiseks maailma vallutamisel

Euroopas-paigaldatud demokraatlike riikide tuumarelvad on seni suutnud pidurdada Kremli maailma-vallutamise iha. Kuigi Lääneriikides asuvad Kremli sabarakud on truualamlikult leierdanud pidevalt võimsa Moskva heanaaberlikkusest ja tuumarelvade mittevajalikkusest Euroopa pinnal, on just tuumarelvade olemasolu Euroopas Kremli isandad vaos hoidnud ja nende laiutamise-iha Läände taltsutanud.

Kremli kavalpea Gorbatshov, toetudes oma sabarakkude poolt Euroopa riikidesse toimetatud tuumarelvade-vastase ässitustöö tulemustele, tegi nüüd USA-le ettepaneku mõlemapoolseks lühi- ja keskmaarakettide väljatõmbamiseks Euroopa pinnalt. Muidugi oleks see väga rõõmustav, väljaarvatud asjaolu, et kokkuleppe sõlmimisel tuleb USA-l oma tuumarelvad tuua ookeani taha, kust nende tagasitransporteerimine ja uuesti ülesseadmine oleks suure ajakaotuse ja raskustega seotud. Tuumarelvade äratoomine jätab Lääne-Euroopa täielikult kaitsetuks Ida-bloki suurte armeede ees, mis ületavad peaaegu kolmekordselt NATO väeosade hulga,mille täiendus ja varustus tuleb kohale tuua Põhja-Ameerika mandrilt kardetavat mereteed kaudu.Ida-bloki väeosade kohaletoomine on aga raud- ja maanteedel kiirem ja vähemate raskustega seotud. Samuti ei tohiks Lääneriikide riigipead unustada Kremli Siberis-asuvaid kaugmaa-rakette, mis on alaliseks ähvarduseks Lääne-Euroopale ja Põhja-Ameerikale. Pealegi on Moskval võimalik alati kiiresti Euroopasse tagasi tuua sealt kokkuleppe teostumisel äraviidad lühi- ja keskmaaraketid, kui see vajalikus osutuks. Kindlasti oleks Kremli isandatel purustamata Lääne-Euroopa tööstuste ja majandusliku jõukuse kättesaamine palju meeldivamaks suutäieks kui on seda sõja tagajärjel laastatud maa. Tuumarelvade kõrvaldamine Euroopa pinnalt annab selleks hiilgava võimaluse, hoides Euroopa riigid hirmu all oma piiritaguste suurte armeedega.

Ida-bloki sõjavägede ja tulejõu arvulisest ülekaalust annab ülevaate USA kaitseministeeriumi 1987 aasta aruanne, milles on võrdlevad arvud NATO ja Ida bloki kasutuses olevatest jõududest. Aruandest mis rajatud luureandmetele, selgub et Ida-blokil on arvuliselt rohkem kõiki väeliike ja varustust võrreldes NATOga! Võitlusüksusi NATO kohal diviise-90. Ida-blokk 133. NATO-SUMMA kokku 121(s) Ida-blokk 230 (s).Märkus:(k) - kohal,(s) - saadaval.Rasked ja kerged tankid; NATO-19.600(k)24.250(s) Ida blokk-32.000 (k) 52.000 (s) Kahurid ja mürsuheitjad; NATO-14.200(k) 18.350(s) Ida blokk; 23.000(k) 42.000(s) Kuulikindlad transportmasinad; NATO- 32.850(k) 41.500(s) Ida blokk; 38.000(k) 54.000(s) Võitluslennukid; NATO- 900(K) 1170 (s) Ida blokk- 2700(k) 2800 (s) Pommilennukid; NATO-kohal ei ole ühtegi 75 (s) Ida blokk -410 (k) 460(s)

Eelpool toodud arvud selgitavad milline suur ülekaal on Ida bloki riikidel relvastuse ja väeosade suhtes ja tuumarelvade äratoomine Euroopast jätab selle praktiliselt kaitsetusse olukorda, mida Kreml saab igalajal väljapressimiseks oma huvides kasutada seni kui NATO väeosad ja varustus ei ole tasakaalus Ida bloki riikidega.

H.K.

OTTAWA (Sun) — Kanada Postivalitsus ähvardab kõik postitöötajad — 40.000 inimest töölt vallandada ja kõik postkontorid kinni panna, kui kirjakandjate ametiühing oma vägivallapoliitikat jätkab ja ka teisi postitöölisi, kes nende unioon liikmed ei ole, töötada ei lase.

BONN (Lääne-Saksamaa) — Ühe N. Liidu kõrgema ametiisiku järgi ei vabastata Moskvas kinnipeetavat Lääne-Saksa spordilendurit Mathias Rusti enne, kui sealne president Richard Von Weizsäcker on oma Moskva-külaskäigu teinud. Teda oodatakse sinna 6. juulil.

Sotsialistid kõige kulukamad?

„Toronto Sun'i" hariduse-ala kommentaator Judi McLeod kirjutab selle lehe esmaspäevases numbris, et Toronto Koolidevalitsus (Board of Education) kulutas möödunud fiskaal-aasta jooksul 180.000 dollarit „isiklikeks kuludeks". Kõige suuremad kulutajad olevat Koolidevalitsuse NDP parteisse kuuluva grupi või „caucus'e" liikmed.

Samal ajal olevat Ontario Parlamendis *kõige kõrgemad* kulutussummad NDP Ontario parteijuhi Bob Rae arvel, kes kulutas 250.218 dollarit möödunud fiskaalaasta vältel. Rae, keda reporterite poolt „väikeseks lord Fauntleroy'ks" nimetatakse, ütleb et see raha kulus enamasti valijatega kontaktide pidamiseks ja neile propagandapamflettide saatmiseks. Judi McLeod imestab, et miks peaks keskmine Ontario maksumaksja sotsialistliku propaganda eest maksma, kui ta seda ise ei poolda? Kas ei võiks asja nii korraldada, et iga partei pooldajad maksavad ise oma esindajate kulud? McLeod arvab, et vaevalt peaksid opositsiooni-juhtide isiklikud kulutused (expense accounts) kõrgemad olema kui valitsusjuhtide omad. Kuid Bob Rae olevat esimene Ontario parlamendi „veerand-miljon-dollari" mees.

Viimaste teate järgi protestib Rae paavst Johannes Paulus II kohtamise vastu Austria presidendi Kurt Waldheimiga (vaata ka meie lehe eelmist numbrit lk. 10). Ning ta indignatsioonil ei ole piire selle üle, et Toronto katoliku kiriku kardinal Emmet Carter ei luba missale altaritüdrukuid ega pühitse ametisse naissoost preestreid. Kas sotsialistid ei ole mitte marksistid, kelle dogma järgi usk on rahvale oopium? Siis miks tegeleb „väike lord Fauntleroy" järsku usuasjadega?

Kommentaarid

Meechi järve kaldal asuvas suvilas täitus Brian Mulroney kauaaegne unistus, paigutada jäädavalt oma nimi prominentsele kohale Kanada ajaloo lehekülgedele. Ja mitte ainult hariliku peaministrina, vaid võrdsena Kanada riigi asutajate-esiisadega. Selle võimaluse oma unistuse täitumiseks andis Mulroney'le 1981 aasta novembrikuul toimunud Kanada põhiseaduse muutmise ja täiendamise konverents 11 provintsi-peaministri osavõtul. Kuna selleaegse Quebeci peaministri Rene Levesque'i nõudmisi Quebec'ile erilise staatuse andmiseks ei rahuldatud, siis jäi Quebec ainukese provintsita välja ühendatud Kanada põhiseadusest.

Selle tagajärjeks oli liberaalide partei poolehoiukaotus Quebeci valijate juures ja rahulolematuse tõendina pääses Quebeci valijate toetusel võimule varemalt vähemuses olnud konservatiivide partei, eesotsas Brian Mulroneyga, kuna isegi Quebeci separatistid loobusid oma traditsioonilisest liberaalide toetamisest üleriiklikel valimistel.

Viimasel ajal avalikuks tulnud mitmesugused skandaalid ja onupoja-poliitika on aga mõjustanud valijate meelemuutust ja vastavate ringküsitluste alusel on selgunud, et konservatiivid on pidevalt kaotamas poolehoidu üleriiklikus ulatuses, kaasa arvatud Quebec'i provints. Seisukorra päästmiseks ja Quebeci valijate rhuldamiseks, kelle enamik on prantsuse-kanadalased, otsustas Mulroney veelkord katsetada praeguse Quebeci provintsivalitsusega kokkulepet saavutada, milleks kutsuti kokku kõikide provintsivalitsuste juhid Meechi järve kaldal asuvasse ametlikku suvilasse.

Kahepäevalise nõupidamise järeldusena saadi kokkuleppele et Quebeci provintsile antaks õigus, samuti kui teistele provintsidele, omapoolsete kandidaatide esitamiseks Senatisse ja ülemkohtusse, kusjuures 9-ast 3 kohtunikku peavad olema Quebeci päritoluga Quebec nõudis omale ka veto-õigust põhiseaduse muutmisek provintsipuudutavai küsimusis. Eelpool-toodu muudatused on nüüd kehtiva kõikide provintside kohta, kun ainukeseks Quebeci eriõigusek on tema eri-staatuse tu nustamine teiste provintside keskvalitsuse poolt, ning in migrantide selekteerimi järgmise 10 aasta kestel. Kõig provintsidel on õigus keskvali suse programmide osavõtu loobuda, eeldusel et koha datakse samalaadne program või abistamise-aktsioon on provintsi ulatuses.

Selle leppe kinnitamise toimuvad nüüd pikem arutlused provintsi-parlamen des ja võibolla ka ülemkohtu kokkuleppe vastaste arvates keskvalitsus selle lep jõustumisel andnud provi sidele võimupiire, mi kasutamine tohiks olla ain kekvalitsuse pädevuses. Kana põhjaalade elanikkude ja põli asukate sooviks on tulevik liituda Kanadaga iseseisva p

Kommentaarid

Meechi järve kaldal asuvas suvilas täitus Brian Mulroney kauaaegne unistus, paigutada jäädavalt oma nimi prominentsele kohale Kanada ajaloo lehekülgedele. Ja mitte ainult hariliku peaministrina, vaid võrdsena Kanada riigi asutajate-esiisadega. Selle võimaluse oma unistuse täitumiseks andis Mulroney'le 1981 aasta novembrikuul toimunud Kanada põhiseaduse muutmise ja täiendamise konverents 11 provintsi-peaministri osavõtul. Kuna selleaegse Quebeci peaministri Rene Levesque'i nõudmisi Quebec'ile erilise staatuse andmiseks ei rahuldatud, siis jäi Quebec ainukese provintsita välja ühendatud Kanada põhiseadusest.

Selle tagajärjeks oli liberaalide partei poolehoiukaotus Quebeci valijate juures ja rahulolematuse tõendina pääses Quebeci valijate toetusel võimule varemalt vähemuses olnud konservatiivide partei, eesotsas Brian Mulroneyga, kuna isegi Quebeci separatistid loobusid oma traditsioonilisest liberaalide toetamisest üleriiklikel valimistel.

Viimasel ajal avalikuks tulnud mitmesugused skandaalid ja onupoja-poliitika on aga mõjustanud valijate meelemuutust ja vastavate ringküsitluste alusel on selgunud, et konservatiivid on pidevalt kaotamas poolehoidu üleriiklikus ulatuses, kaasa arvatud Quebec'i provints. Seisukorra päästmiseks ja Quebeci valijate rhuldamiseks, kelle enamik on prantsuse-kanadalased, otsustas Mulroney veelkord katsetada praeguse Quebeci provintsivalitsusega kokkulepet saavutada, milleks kutsuti kokku kõikide provintsivalitsuste juhid Meechi järve kaldal asuvasse ametlikku suvilasse.

Kahepäevalise nõupidamise järeldusena saadi kokkuleppele, et Quebeci provintsile antakse õigus, samuti kui teistele provintsidele, omapoolsete kandidaatide esitamiseks Senatisse ja ülemkohtusse, kusjuures 9-ast 3 kohtunikku peavad olema Quebeci päritoluga. Quebec nõudis omale ka veto-õigust põhiseaduse muutmiseks provintsipuudutavais küsimusis. Eelpool-toodud muudatused on nüüd kehtivad kõikide provintside kohta, kuna ainukeseks Quebeci eriõiguseks on tema eri-staatuse tunnustamine teiste provintside ja keskvalitsuse poolt, ning immigrantide selekteerimine järgmise 10 aasta kestel. Kõigil provintsidel on õigus keskvalitsuse programmide osavõtust loobuda, eeldusel et kohandatakse samalaadne programm või abistamise-aktsioon oma provintsi ulatuses.

Selle leppe kinnitamiseks toimuvad nüüd pikemad arutlused provintsi-parlamentides ja võibolla ka ülemkohtus; kokkuleppe vastaste arvates on keskvalitsus selle leppe jõustumisel andnud provintsidele võimupiire, mille kasutamine tohiks olla ainult kekvalitsuse pädevuses. Kanada põhjaalade elanikkude ja põliste asukate sooviks on tulevikus liituda Kanadaga iseseisva provintsina, kuid uue leppe kohaselt ei saa seda enam otsustada keskvalitsus, vaid nõusolek peab olema kõigilt provintside-valitsustelt, mis seda protseduuri pikendab ja võibolla isegi võimatuks teeb. Samuti kitsendab uus lepe keskvalitsusele kaubanduslikkude kokkulepete sõlmimist ilma provintsivalitsuste nõusolekuta. Senini ei ole ka veel legaalset sõnastust suudetud leida Quebec'i eristaatuse defineerimiseks. Kindlasti on aga selle leppega suudetud lahendada Quebec'i ühinemise küsimus Kanada põhiseadusega ja Mulroney'le kindlustatud nimi ajaloo lehekülgedel.

o

Ameerika suurim televisionikogudus PTL otsib uut jutlustajat, kuna senine, pastor Jim Bakker sunniti suure skandaaliga, lahkuma.

Kuigi 500.000 liikmelise koguduse sissetulekud ulatusid aastas sadadesse miljonitesse dollaritesse, on nüüd selgunud, et Jim Bakkeri ja teiste kogudust-juhtivate evangelistide laiutavate eluviiside tõttu on PTL pankroti lävel ja praegune ajutine jutlustaja ning saadete korraldaja Jerry Falwell koos PTL-juhatusega on otsustanud likvideerida osaliselt PTL varandus, et tasuda $67-miljonilist võlga.

Kuna skandaalide tõttu annetuste summa on tunduvalt vähenenud, siis on kavatsus likvideerida 6 kogudusele kuuluvat luksus-villat ja mõningad kallihinnalised sportautod, mis on veel Jim Bakker'i kasutuses. Palgati ka $250.000 aastapalgaga revident Harold Hargrave, kelle ülesandeks on PTL raamatupidamise korrastamine selge ülevaate saamiseks. Samuti tuleb selgitamisele Jim Bakkeri isiklik varanduslik seisukord, sest selgunud on, et ta on möödunud aastal ostnud isiklikke kinnisvarasid umbes $1,5 miljoni väärtuses ja suvila Floridasse väärtusega $800.000.

Möödunud aasta PTL annetuste sissetulekut arvestatakse umbes $190 miljonit, millisest summast murelik Falwell ei looda pooltki käesoleval aastal realiseerida. Esialgne Jim Bakkeri lahkumine mõeldi paljude poolt ajutisena, kuid vaheajal võimuvõitluses uute süüdistuste esiletoomine teeb ta tagasituleku kaheldavaks ja PTL on alustanud uue saatekorraldaja otsimist, kelle kandidaadina on arvestatud ka Kanada evangelisti David Mainset'i. See aga ei ole oma nõusolekut veel andnud, põhjendades oma keeldumist rahulikuma ja muretuma eluga Kanadas.

HA.KI.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Plagiaator Raimo Pullat (keskel lipuga).

Punalipp uutjale

See foto pärineb ajalehest SIRP JA VASAR (nr. 17. 24. 4. 1987.) ja sellel kujutatud stseen, kus okupeeritud Eesti teaduste akadeemia president Karl Rebane vääristab üleliidulise akadeemia rändpunalipuga Raimo Pullatit.

Kes on Raimo Pullat?

SIRBI JA VASARA andmetel ENSV Ajaloo Instituudi direktor. Ajakiri LOOMING (nr. 2. 1987.) annab mehest lähemat informatsiooni: pseudoteadlane ja plagiaator.

Raimo Pullat on kirjutanud VÕRU LINNA AJALOO (EESTI RAAMAT, Tallinn, 1984, 174 lk), mida ta ise hindab nii:

„. . . Antud ajalooraamat on esimene süstemaatiline, laialdasele allikmaterjalile tuginev eestikeelne pikem, laiale lugejaskonnale mõeldud monograafia."

Arvustaja Raivo Paas on hoopis isemeelt:

„VÕRU LINNA AJALUGU on Võru linna puudutavate koduloolíste materjalide korrastamata kogu," nendib ta ja tõestab oma väidet põhjalikult. Tõestab sedagi, et Raimo Pullat pole vaevunud arhiivimaterjalidegagi tutvuma. Arvustaja lõppkokkuvõte on sootuks surmav:

„Kuigi pea igalt raamatu leheküljelt võib leida vigu, ei saa muidugi väita, et teos koosneb ainult vigadest. Ent millest ikkagi selline vigade rohkus? VÕRU LINNA AJALUGU on suures osas kriitikata MAHA KIRJUTATUD töödest, mis on ilmunud enne „sisult sotsialistliku ja vormilt rahvusliku" kultuuri rajamist. Üks selline raamat on näiteks F. Suiti ja H. Meleski 1934 ilmunud VÕRU LINN 150-AASTANE."

Siinkohal sobib küll meie kirjandusklassikut parafraseerida: „Litsid mehed, meed ajaloo instituudi mehed".

AV

Ümberkorralduste aeg nõuab peale hasardi ka pidevat kontrolli

Nii ilmekalt, nagu sealne kirjanik Enn Vetemaa kirjeldab praegu N. Liidus toimuvaid ümberkorraldusi, ei kohta ehk isegi Lääne massimeediumides. Oma artiklis kirjutab ta:

Viimasel ajal on rohkem hakatud rääkima sotsiaalsest mälust. Sotsiaalne mälu on suurepärane nähtus. Ta ei lase meil kõigega otsemaid tuulelipjalt kaasa minna, ta ei luba iga uuenduse ja ümberkorralduse puhul vaimustusest häält kähedaks karjuda ega pihke rakku taguda.

Mäletan, et hiljaaegu tuli mul ühe vanamehega juttu perefarmide loomisest. Tema hinnang oli selline, et ma esiotsa ei saanud öeldust arugi: „Tea, kas neil seal Siberimaal jälle töökätest puudus käes või?" muigas taat. Ja siis meenus mulle, et teatud aastail oli selsamal mehel olnud mõni lehm ülearu, natuke rohkem maad ning seepärast saadeti ta ümber kasvama. . .

On räägitud ka niisugusest nähtusest nagu sotsiaalne väsimus. See tekib siis, kui me äkki oma mälu usaldada ei või, kui ümberhinnangud tulevad ootamatud ja järgnevad üksteisele kiiresti. Mäletan aegu, kui üleöö anti mingile nähtusele negatiivne hinnang. Juba järgmise päeva lehtedes möirgas raevukalt kogu maa. Kuid mind pahandas ja pani imestama, ajas koguni muigama see, et kuidas küll sellest hirmsast sigadusest kõik nii ühel ajal teada said. Imelik, et keegi oma sõnumiga näiteks nädal varem ei usaldanud välja tulla?. . . Niisugustel puhkudel tundsin end lollitatuna.

Kujutlen, et praegu on meil üsnagi palju lõhestatud hingega tippjuhte, lõhestatud just seepärast, et nende sotsiaalne mälu, mis on senini soovinud truualamlikult käsku täita, isiklikku initsiatiivi ja vastutust vältida jne., on äkitselt kahtlaseks muutunud. Neilt on hakatud nõudma hoopis muud kui varem. „Pikker" ja keskajakirjandus pilavad neid mehi täie mõnuga. Vaimselt amortiseerunud, kasvuvõimetu juht pole ainuüksi naljakas, vaid ka kurb nähtus. Üldse tundub mulle, et meie suurte ümberkorralduste aeg nõuab peale hasardi ka delikaatsust, riiklikku mõtlemist ja usaldust.

Olen kuulnud, et lepingu alusel teenindus- või toitlusüsteemis töötavaid inimesi jälgitakse õige teraselt ning kutsutakse pidevalt kontrollorganite ette aru andma. Kuid inimesi initsiatiivile innustades ei tohi tekkida nn. kääriolukorda — ühelt poolt õhutatakse tegema, teiselt poolt umbusaldatakse: ehk teenib kodanik äkki siiski liiga palju? Nii võivad mitmed uued algatused läbi kukkuda. Ülearune kontrollimine ja umbusaldamine on oksa saagimine — ja praegu veel nii uue ja nõrga oksa saagimine, millel me ise istume. Meenub üsna aforistlik J. Stalini ütlemine: „Inimest peab piiritult usaldama, aga teda tuleb pidevalt kontrollida!" Nii ei jõua me küll kuhugi.

„Aja Pulss"
nr. 2, 1987.a.

Toronto Eesti Ühispank

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

Kinkige lastele pangaarved!

Esimene $20.— arvel on meiepoolne kink.

Informatsiooniks helistada:
465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

„People" goes to Russia

Ülevaade elust N. Liidus

Selle pealkirja all kirjutab „Time Inc." poolt välja antav ajakiri „People Weekly" oma 6. aprilli 1987 numbris: Kui Nõukogude peaminister Mihhail Gorbatshov hakkas omal maal muudatusi tegema, nägi „People Weekly" peatoimetaja Patricia Ryan võimalust harilike nõukogude kodanike kohta ülevaatlike artiklite kirjutamiseks. Kaks aastat hiljem on resultaadiks käesolev väljaanne, mis on täielikult N. Liidule pühendatud . . .

Artikliseeria eessõnas kirjeldatakse, kui raske on ikkagi veel N. Liidus mingit informatsiooni saada ja kui kaua üldse aega võttis, et ka „glasnosti" ajastul luba saada N. Liidus ringi sõitmiseks ja reporteritöö tegemiseks.

Läbirääkimised lubade saamiseks kestsid üle aasta. Oktoobris 1986 mindi teele kuuenädalaseks külaskäiguks, mis pidi katma N. Liitu 25.000 miili (umb. 40.000 kilomeetri) ulatuses, Krimmist Ida-Siberini, kaasa arvatud peatus Eestis. Teekonnast võtsid osa: Vanemtoimetaja James W. Seymore, 44 aastat vana, esmakordselt N. Liidus — teda hüüti venelaste poolt „natshalnik", kuna ilmselt ta oli jõugu juht; abitoimetaja 28-aastane Montgomery Brower, kes oli Dartmouth'i ülikoolis vene keelt õppinud ja 1979 aasta suve veetnud Leningradi ülikoolis; abitoimetaja Susan Reed, 30-aastane kuulsa ameerika punakirjaniku John Reed'i vennapojatütar, kes leidis end N. Liidus suure kuulsusena oma Kremli müüri alla maetud vanaonu tõttu; fotograaf Mimi Cotter, kes oma 43 eluaasta jooksul on juba mitmed reisid N. Liitu teinud ja isegi grupijuhiks olnud; fotograaf Jiri Jiru, tshehhi päritolu 43 aastane USA kodanik, kes õppis vene keelt Prahas koolis käies.

Enne N. Liitu reisimist peeti nõu Jonathan Sanders'iga Harrimani Instituudist Columbia ülikooli juures, ja ka mitmete emigrantidest zhurnalistidega, kes Nõukogude olusid tunnevad. Siis tuli koostada nimekiri isikuist, keda N. Liidus intervjueerida sooviti — see tuli üle anda „Novosti" uudisteagentuurile.

„„Novosti" mehed vaidlesid alati vastu ja soovitasid hoopis teisi tegelasi intervjuudeks, kuid kui kord oli otsustatud, siis aitasid nad kaasa nii palju kui said", ütleb „natshalnik" Seymour. Ta lisab, et suurem osa reporterigrupi soovidest läks täide. Nad tulid tagasi ka 9500 fotoga. Seda ei olevat kunagi varem juhtunud.

MOSKVAS

Reis algas õieti Moskvast, kuhu mindi lennuteel — nagu artiklis märgitakse, oldi eelmisel õhtul New Yorgi „Times Square'l" ja järgmisel õhtul juba Moskva „Punasel Väljakul". Tänavad olid märjad, oli äsja vihma sadanud. KGB mehed seisid valvel Lenini mausoleumi ees. Külastati kõigepealt „Novosti" pressiagentuuri, kus kindlaks tehti, mis oli lubatud ja mis mitte. Tuli välja, et nad ei saa kokku kuulsa Mihhail Kalashnikoviga, kelle nimelised automaatpüssid terve maailma on üle ujutanud. Samuti ei saanud „People" rahvas kunagi kokku ühegi Tshernobõli katastroofi ohvri või töötajaga, kuigi seda korduvalt lubati. Kui nad soovisid intervjueerida Moskva bussijuhte, esitleti neid neljale värskete viikidega ülikondades mehele, valged särgid seljas ja lipsud kaelas, kes istusid läikivate malöödud uue linnabussi ees. Reporterid said aru, et neile näidatakse parimat, mis Nõukogude Liidus saadaval. Kuid „natshalnik" Seymour arvab, et see on siiski parem kui mitte midagi. Ta arvab ka, et neile siiski päris „potjomkini" külasid" ei näidatud.

Nad külastasid mitmeid „eramuid", ei saanud aga kunagi sisse ühtegi kommunaal-korterisse. 20 protsenti nõukogude elanikkonnast pidi ikka veel niiviisi elama — see tähendab, et rohkem kui üks perekond jagab korterit. Kuid „Time" korrespondent Nancy Traver olevat ühte sellisesse pääsenud.

Moskvas õnnestus „People" reportereil kohata mitmeid kunsti, kirjanduse, teatri ja filmitööstuse esindajaid. Nad mainivad, et suurem osa neist „kunsti alal töötajaist" paistavad teineteist vihkavat — vähemalt teevad nad teineteist hea meelega maha, mis olevat täpselt sama nagu New Yorgis või Hollywoodis. Nad elavat nõukogude mõõdupuu järgi väga hästi. Kuid Moskva luksuskorter võrduvat ameerika „low rental" majutamisega. Siiski olevat sealne kultuurielu intensiivne ja dramaatiline, mainimata veel kunsti-teatri- ja kirjandustegelaste avalikku prestiizhi. Kuid filmistaarid puuduvat peaaegu täielikult. Ning eraviisil olevat neist paljud kinnitanud, et neile meeldivad ameeriklased, kuigi avalikult peavad nad neid maha tegema ja nende kunsti-kirjandust taunima.

Kuid kui jutt poliitikale kaldus, küsiti teravalt, et miks ameeriklased soovivad sõda? Ja kui nad vastuseks said, et see ei vasta tõele, siis küsiti: „Miks siis filmid nagu „Rambo" — või „Killing fields?" Muidugi ei tohtinud ameeriklased nõukogudelasi solvata sellega, et sealseid „sõjaõhutusfilme" esile tõsta. Näiteks elab seal kirjanik nimega Julian Semjonov, kes kirjutab põnevusromaane, kus esinevad „õudsed spioonitüübid", kes kõik CIA-le töötavad. Ka filme tehakse neist lugudest ja Semjonov muidugi elab Moskvas luksuskorteris. Intervjuul ütles ta, et ta isa saadeti „gulag'i", hoolimata sellest, et ta oli õigeusklik kommunist, ja et Julian ise heideti komsomolist välja. Kui seltsimees Stalin ei oleks aastal 1953 ära surnud, siis oleks nii vanem Semjonov kui ka Julian ise põlu alla jäänud. Nüüd aga on ta kõige populaarsem elusolev kirjanik Nõukogude Liidus. Tema raamatuist olevat ülemaailmselt trükis 35 miljonit koopiat. Ta töötavat ka reporterina ja olnud Gorbatshovi saatjaskonnas Genfi relvastuskärpimise konverentsil. 55-aastasena on ta oma menu tipul ja on seni trükki andnud 55 raamatut — haruldane!

LENINGRADIS

Leningradis intervjueeriti Galina Fedjaninat, kes on — õmblejanna! Ta töötab kleidivabrikus, mille nimi on „Esimese Mai Koit". Peale tööd kannab ta elegantset rohelist siidikleiti, mille ta ise olevat õmmelnud. Kuid nüüd tuleb asja tuum — Fedjana ei ole mitte harilik õmblejanna, vaid samal ajal ka vabriku parteisekretär, kes võtab vastu tööliste kaebusi, ning intervjueerijate juuresolekul lubab kõik „viltused" asjad „sirgeks" teha. Vabrikule saadetud ekstra-toitained olid hea kvaliteediga, kuid neid oli liiga vähe, ütleb esimene kaebaja. Fedjanina lubab korraldada. Miks saadetakse vabrikusse toitaineid, tahab intervjueerija teada? Milline rumal küsimus — muidugi sellepärast, et siis ei ole töötajatel tarvis sabas seista! Ilmselt väike kokkulepe toidutöötusega, kes oma kleidid arvatavasti ka ilma sabas seismata kätte saavad!

Järgmine kaebaja jutustab, et ta mees sai sõjas surma ja selle tõttu on ta saanud uue korteri, kuid millegi pärast ei saa ta telefoni. Fedjanina lubab ka selle asja ära klaarida.

Siis tuleb naistööline, kel on mees ja 11-aastane poeg ning nad kõik peavad elama ühes toas. Nad on sooviavalduse uue korteri tarvis juba 1978. aastal sisse andnud, kuid ikka veel ei ole asjast midagi tulnud. Fedjana lubab järele küsida. Naine ei paista selle vastusega rahule jäävat, kuid ta lahkub siiski ja varsti läheb ka Fedjanina koju.

Fedjanina elab koos oma mehe Slavo ja 27-aastase tütre Svetlana ning 31 aastase väimehe Volodjaga. Volodja on elektri-insener, Slavo töötab rauatreialina. Kes enne koju jõuab, see teeb õhtusöögi. Korter koosneb köögist, vannitoast, kahest magamistoast ja elutoast. Galina on sotsialistliku süsteemi pooldaja, kes on oma eluga rahul. Peale vabrikutöö ja partei ülesannete on ta veel Leningradi Linnasovjeti liige. Ta viibis Leningradis ka sõja ajal, kui inimesed nälgisid ja sakslased linna 900 päeva piirasid.

Enne Leningradi jõudmist, sõja algupäevil kui ta pidi oma kodu Pihkva lähedal maha jätma, elas ta metsas partisanina. Üks vend sai sõjas surma, teine suri hiljem haavadesse; isa, endine metsavaht, on poolhalvatud. Galina on ka Töökangelanna, kel on mitmed vastavad medalid. Ta valiti Linnasovjeti liikmeks *aastal 1977* — kuid muidugi oli ta ainuke kandidaat oma piirkonnas (ja vabrikus). Ta usub, et USA on täis vaesuses elavaid inimesi, keda vähesed rikkad orjuses peavad. Ta ei ole kuulnud, et USA-s on olemas heaolu-süsteem ja töötuteabirahad. Ta kardab sõda, mida USA-s elavad kapitalistid-imperialistid õhutavad. Ta tahab ameeriklastele teatada, et tema ja ka teised nõukogude kodanikud on oma eluga rahul, nii et ameeriklastel ei ole tarvis neid vabastama tulla.

(Järgneb)

„People" reporterid Siberis, 40-kraadise külmaga. Vasakult fotograaf Mimi Cotter, Novosti giid ja tõlk Aleksandr Grigoriev, vanemtoimetaja James W. Seymore, fotograaf Jiri Jiru (ameerika tshehh), abitoimetajad Susan Reed ja Montgomery Brower. Reed'i nina sai külmast näpistada.

INTRA Independent Travel Related Associated
Your Host Travel Agency (1986) Ltd.
EESTLASE REISIBÜROO
MIRIAM ISBERG ANDERSON, C.T.C.
President
Woodside Square Mall, 1571 Sandhurst Circle (McCowan & Finch)
Scarborough, Ontario, Canada M1V 1V2
416-298-2160
Avatud nädala sees 9:30—9:30
laupäeval 9:30—5:30
INDIVIDUAAL- JA GRUPIREISID ÜLE MAAILMA

Ilmus müügile UUDIS-KOGUTEOS
„ÕIGUS JA TÕDE"
käsitledes üle-eestilist põgenemist 1944. a.
Mälestusjutustused 37 autorilt, koostanud Roman Marley. Kõvas köites, 343 lehekülge, 14 fotot, hind $23.00.
Müügil „VABA EESTLASE" talituses
Sobiv kink ISADEPÄEVAKS ja muudeks sündmusteks.
Saatekulu Kanadas $1.75, mujale $3.75

„Milleks on pidada sõjava

Nikolai Neilands, endine nüüd okupeeritud Läti „väli rootsi ajalehe „Hufvudst Larserik Häggmanile välis Rootsi, Taani ja Norra. Repo si vana töökoht APN (Tassi tähendab seda, et Moskva just rootsi olusid tundva kaudu.

Neilandsi enda kohta või lisada, et ta mõni aeg tagasi pi Rootsi tulema ühe nõukogude te nisegrupi juhina, kuid tal keelduti andmast viisat. Põhju tegevus Stockholmis APN perioodil, KGB informaatorina.

Neilands on intervjuus jälginu Moskva liini, kus Tshernobõ katastroofi püütakse ära kasuta poliitilistes huvides. „Mida te Rootsi sõjaväega nüüd, kus n elame tuumaajastus. Tshernobõ õnnetus on parim tõend, et mul õigus", on Neilands soo ajakirjanikule ütelnud soovitanud Põhjala riikidel o julgeolekut kindlustada poliitili vahenditega, luues „aatomiva tsooni", mis N. Liit on valm garanteerima, samal ajal relva tust vähendades „nõukogude e kujul".

Neilands on ütelnud, et selli lahendus ei olevat mitte ain kasuks Skandinaavia riikide vaid ka Baltikumile. Aga Root olevat käigus „nõukogudevast kampaania" pärast „õnne nõukogude allveelaeva navige *mise eksitust". Kõik jutt mini* veelaevadest ja spetsnazid olevat naeruväärne.

Skandinaaviat ohustavat am

Royal LePage Real Estat esindaja
MAIE KAASIK
Tel. kontoris 293-1992
kodus 947-5947

VAIPADE & MÖÖB PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTI
ERIK LOKBIK — 447-983

Maavärin Eestis

8. aprillil täheldati Kesk Lõuna-Eestis maavärisemist.

Eesti suurim maavärin moo ajal oli 1976. aastal, epitsent Osmussaarel. Enne seda oli E pikk seismilise rahu peri peaaegu 45 aastat. Aga toimus värin ainult 11-aas vaheajaga. Maavärinat oli näiteks Tartus ja Viljan Tüüpilised tunnused olid: m jad tundsid voodi kõikumist. mesed ärkasid üles. ka müürinat, aknaklaasid, puhvet pide klaasid ja neis olevad kõrisesid, koerad hakk haukuma või vinguma. Eestis maavärinad aga kunagi toonud majade purunemist inimohvreid.

Ka Leedu pealinna Vilniu Läti pealinna Riia ümbrusko on 7. ja 14. aprilli konstateeritud nõrke värisem

„Milleks on Rootsil vaja pidada sõjaväge?

Nikolai Neilands, endine APN korresponent Stockholmis, nüüd okupeeritud Läti „välisminister", on andnud Helsingi rootsi ajalehe „Hufvudstadsbladeti" toimetuseliikmele Larserik Häggmanile välispoliitilise intervjuu aadressiga Rootsi, Taani ja Norra. Reporteri väljakutsujaks oli Neilandsi vana töökoht APN (Tassi läände suunatud eriorgan), mis tähendab seda, et Moskva oli huvitatud andma „impulsse" just rootsi olusid tundva ja rootsi keelt kõneleva lätlase kaudu.

Neilandsi enda kohta võib lisada, et ta mõni aeg tagasi pidi Rootsi tulema ühe nõukogude tennisegrupi juhina, kuid talle keelduti andmast viisat. Põhjus: tegevus Stockholmis APN-perioodil, KGB informaatorina.

Neilands on intervjuus jälginud Moskva liini, kus Tshernobõli katastroofi püütakse ära kasutada poliitilistes huvides. „Mida teeb Rootsi sõjaväega nüüd, kus me elame tuumaajastus. Tshernobõli õnnetus on parim tõend, et mul on õigus", on Neilands soome ajakirjanikule ütelnud ja soovitanud Põhjala riikidel oma julgeolekut kindlustada poliitiliste vahenditega, luues „aatomivaba tsooni", mis N. Liit on valmis garanteerima, samal ajal relvastust vähendades „nõukogude eeskujul".

Neilands on ütelnud, et selline lahendus ei olevat mitte ainult kasuks Skandinaavia riikidele, vaid ka Baltikumile. Aga Rootsis olevat käigus „nõukogudevastane kampaania" pärast „õnnetut nõukogude allveelaeva navigeerimise eksitust". Kõik jutt miniallveelaevadest ja spetsnazidest olevat naeruväärne.

Skandinaaviat ohustavat ameeriklased oma laevastikega, millistele tasakaalu mõttes olevat vajalik Murmanski piirkonna militariseerimine (Kola poolsaar). Ameeriklased pidurdavad ka nõukogude sisepoliitilist arengut Gorbatshovi ajal (EPL/K).

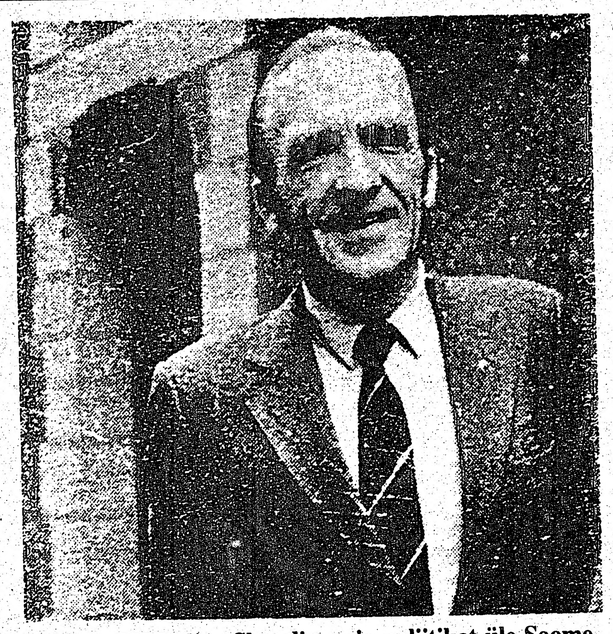

Neilands teeb Moskva Skandinaavia-poliitikat üle Soome. . .

N. Liit tahab Tallinna arhivaale

BONN (EPL) — Märtsi lõpul läbis massimeediume teade, mille kohaselt DDR-i võimud on tagastanud Lüübeki arhiivmaterjali 1800 riiulimeetri ulatuses. Nimetatud arhiivmaterjal oli sõja ajal varjul ühes mahajäetud soolakaevanduses DDR territooriumil.

Teates märgiti edasi, et idas on veel osa Hamburgi, Breemeni ja Mainzi linna arhiividest. Osa arhiivmaterjali asub N. Liidus. Viimane on nõus seda välja andma ainult tingimusel, et N. Liidule antakse välja Tallinna arhiivmaterjal, mis sõja ajal evakueeriti Saksmaale.

(EPL/KK)

ONTARIO PÜHITSEB!

CANADA DAY 1987

21 aupauku Kanada Kuningliku Suurtükiväe, Torontos VII Rügemendi korraldusel

Metropolitan Toronto Ambulance Services Display

Rafael's Mariachi Band

Second Fiddle

Borgy's Banjo Reunion

Burlington Teen Tour Band

Tsirkuse klaunid

Karastavad joogid

George Kash ja tema Octoberfest Express

Õhupallidest skulptuurid

Panda Dance Theatre

Jong Park Tae Kwon-Do

Synconna Steel Band

Dominion Dancers

Professor Futz ja tema Band of Nuts

Miimid

Mustkunstnikud

Kideo

Hot dogs

TULGE OSAVÕTMA!

Kolmapäeval, 1. juulil 1987.
Kella 11 kuni 3 päeval
Queen's Park parlamendi hoonete ees.
(College ja University)

The Honourable David Peterson
Premier and Minister of Intergovernmental Affairs
Ontario

Royal LePage Real Estate esindaja

MAIE KAASIK

Tel. kontoris 293-1992
kodus 947-5947

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED

ERIK LOKBIK — 447-9834

Maavärin Eestis

8. aprillil täheldati Kesk- ja Lõuna-Eestis maavärisemist.

Eesti suurim maavärin moodsal ajal oli 1976. aastal, epitsentriga Osmussaarel. Enne seda oli Eestis pikk seismilise rahu periood, peaaegu 45 aastat. Aga nüüd toimus värin ainult 11-aastase vaheajaga. Maavärinat oli tunda näiteks Tartus ja Viljandis. Tüüpilised tunnused olid: magajad tundsid voodi kõikumist, inimesed ärkasid üles, kuuldi mürinat, aknaklaasid, puhvetikappide klaasid ja neis olevad nõud klirisesid, koerad hakkasid haukuma või vinguma. Eestis polemaavärinad aga kunagi kaasa toonud majade purunemist ega inimohvreid.

Ka Leedu pealinna Vilniuse ja Läti pealinna Riia ümbruskonnas on 7. ja 14. aprilli vahel konstateeritud nõrke värisemisi.

EPL

Nr. 48

SPORT

Spordiuudiseid Eestist

Eesti korvpallimeeskond pidas Soomes kolm maavõistlusmängu ning võitis kõik kolm tulemustega 85:79, 72:60 ja 97:77.

o

Eesti 1986 aasta parimaks sportlaseks valitud odaviskaja Heino Puuste alustas uut hooaega võistlustel Tbilisis, kus saavutas 80.62 m.

o

Uueks Eesti rekordi omanikuks kümnevõistluses sai 22-aastane tallinlane Andrei Nazarov 8322. punktiga mis 90 punktiga ületab endise, Sven Reintakile kuulunud tippmargi. Tema üksik — tulemused olid: 10.71 — 7.69 — 13.73 — 2.16 — 49.21 — 13.88 — 41.68 — 4.70 — 56.00 — 4.36.36.

o

Tallinnas toimus rahvusvaheline turniir korvpallis, millest võtsid osa Tallinna nn. sõpruslinnad Gent (Belgia), Kotka, Kiel, Riia ja Vilnius. Finaalis kohtusid Genti ja Tallinna I meeskonnad. Mäng lõppes belglaste võiduga 93:86.

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat
"VABA EESTLAST"
— sisukam ja odavam eesti
ajaleht vabas maailmas!

Spordimärkmeid

Esimese maailmarekordi kergejõustikus tänavusel välishooajal püstitas maikuu lõpus tshehhi odaviskaja Jan Zelezny, visates 87.66 m. Endine rekord kuulus 85.75-ga lääne-sakslasele Tafelmeierile, pärit eelmisest aastast.

o

Kõigi aegade parima aja 400 meetris normaalkõrgusel saavutas maikuu alguses ameeriklane Butch Reynolds. Tema 44,01 on absoluutses arvestuses kõigi aegade maailma edetabelis kolmandal kohal. Eespool on ainult kõrgmäestikus joostud Lee Evansi 43,86 ja Larry Jamesi 43,97. Reynoldsi aja teeb eriti märkimisväärseks asjaolu, et on joostud külma (54°F) ja vihmase ilmaga. „Uskumatu aeg sellistes oludes" — oli ühe asjatundja kommentaar.

o

Ameeriklane Al Oerter, kes ainulaadse saavutusena on võitnud kuldmedali kettaheites neljal olümpiamängudel, kavatseb üritada viienda kulla võitmist tuleval aastal Koreas. Siis on ta juba 52 aastat vana!

o

Naistele on kiiruisutamises pikimaks distantsiks 3000 meetrit. Ida-sakslanna Andrea Ehrig sai hakkama omapärase teoga — ta proovis oma võimeid mitu korda pikemal maal — 10 000 meetris. Sai ajaks 16.27,0 — umbes kaks minutit nõrgem kui meeste maailmarekord samal alal.

o

Veronas, Itaalias valmistas suurüllatuse Kanada parim naissprinter Angela Issajenko Evelyn Ashfordi (USA) võitmisega 100 meetris. Ajad 11,19 ja 11,28. Ashfordi nimel on ala maailmarekord 10,76. Samastel võistlustel tuli Ben Johnson esikohale 100 meetris meestele ajaga 10,15.

Mõlemad olid ka võidukad sellele järgnevalt Gateheadis Inglismaal, kus toimus kolmikmaavõistlus Kanada-, Inglismaa ja Poola vahel. Inglise mehed olid võidukad 169 punktiga Poola 103 ja Kanada 101 vastu. naiste võistlus lõppes samuti Inglismaa võiduga (119 punkti), kuna siin kanada naised olid 83 punktiga üle Poola omadest (74). Kanada meeste esinduses puudusid mitmed tippmehed nagu Ottey kõrgushüppes, Fell 3000 m takistusjooksus ja sprinter Mahorn. McKoy, kes oleks olnud kindel võitja 110 m tõkkejooksus, võistles vigase jalaga ja lahkus rajalt juba esimese tõkke järele. McKoy võidu puhul oleks Kanada löönud poolakaid. 100 m jooks toimus tugeva vastutuulega, mistõttu Johnsoni võiduaeg oli keskpärane (11,42). Kanada saavutas kaksikvõidu, kuna teise koha omandas Desai Williams. Kaksikvõit tuli ka naiste 100 m jooksus (2. Angela Bailey).

o

Kanadal ei õnnestunud pääseda järgmiste olümpiamängude jalgpalliturniirile Söulis. Ühe koha pärast finaalturniiril võistlesid Kanada ja USA, kohtudes kvalifikatsiooniringis omavahel kaks korda. Esimene mäng Kanada pinnal võideti 2:0, kuid teine mäng USAs lõppes ameeriklaste võiduga 3:0. Kahe mängu skoor seega 3:2 USA kasuks.

o

Nõuk. Liit on ametlikult teatanud, et nad võtavad osa tuleval aastal Calgarys toimuvatest talveolümpiamängudest. Seega on teatud mõttes „rahu" sõlmitud osavõtmiste suhtes. Kanada koos USA ja mitme teise maaga teatavasti boikoteeris 1980. a. suvemänge Moskvas ning venelased „vastutasuks" ei võtnud osa 1984. aasta mängudest Los Angeleses koos oma idabloki satelliitidega.

o

Ragbi oli seni üks neist sportmängudest, milles veel ei olnud peetud maailmameistrivõistlusi. Tänavu otsustati see puudus kõrvaldada ning maikuu lõpus alustati Austraalias ja Uus-Meremaal esimeste MM-võistlustega. Kuu aega vältavast turniirist võtab osa 16 maad. Esimeses voorus alistas Kanada Tonga suurelt 37:4 (!)

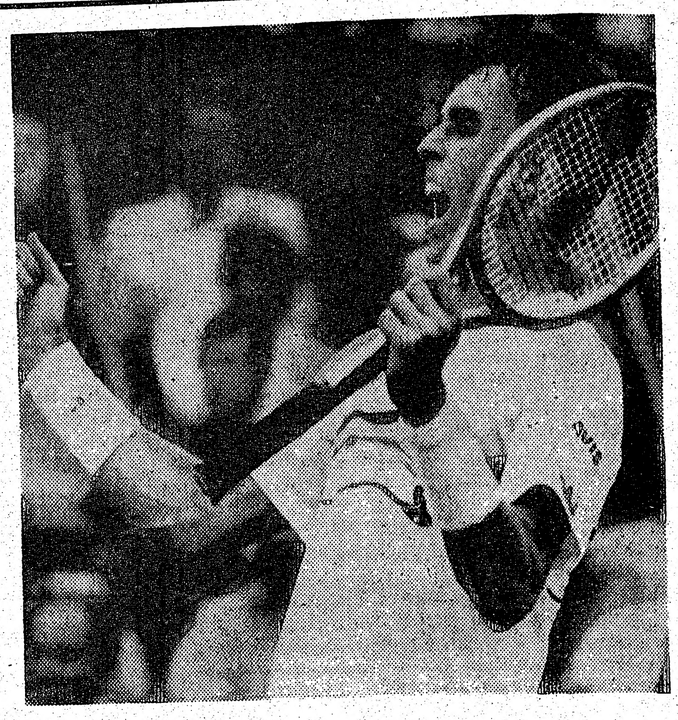

Ivan Lendl

Tenniseüllatus Pariisis

Tshehhi päritoluga, USAs elav Ivan Lendl tõestas järjekordselt, et talle kuulub esimene koht maailma tennise edetabelis. Juuni alguses Pariisis võitis ta viimase nelja aasta jooksul kolmandat korda meistritiitli Prantsuse lahtistel esivõistlustel, mis on üheks tähtsamaks turniiriks maailmas. 4 tundi ja 17 minutit kestnud finaalis alistas ta 1985 aasta meistri rootslase Wilanderi settidega 7:5, 6:2, 3:6, 7:6.

Naiste üksikmängus valmistas suurüllatuse nädal pärast turniiri 18-aastaseks saanud lääne-sakslanna Steffi Graf, võites finaalis maailma esireketi Navratilova 6:4, 4:6, 8:6. Graf on kõige noorem mängija, kes kunagi on võitnud Prantsuse lahtistel esivõistlustel meistritiitli naistele.

Toronto EELK Peetri kog. Metsmaa, Elin Marley, Kristi

Kingitus E tutvustami

Tänavusel Eesti Vabariig aastapäeval kuulutati eelolev aast Eesti tutvustamise aastaks. Prok lamatsiooniga koos ei avaldatu mingit kindlat programmi, kui aastale antud nimetus on niigi iga le eestlasle selge. Sellist tu vustamistööd alustasid eestlase kohe pärast kodupinnalt lahkumis ja see on mingil organiseeritud v organiseerimatul kujul seni lät nelja aastakümne arenenud.

Viimastel aastatel on ilmunu Aarand Roosi „Estonia: A Natio Unconquered" ja Robert Rai kaheköiteline „When the Sovie come. . ." inglise keeles, ku rootsi keeles ilmus Vel Pekomäe „Estland genom tid na". Probleem nendega on, need vajavad Eesti ja ta saatu tutvustamiseks suuremat levi mist.

Hoopis suurema ja põhjalikum

Eesti film Pariisis festivalil

Pariisi läheduses asuvas Cre linnakeses oli korraldatud üheks naisfilmirezhissööride filmide f tival, kus seekord osales ok Eesti naislavastaga Leida La filmiga „Naerata ometi".

Filmi looja ise viibis kohal ja ma film saavutas erilise me Selle tegevus toimub ühes väi laste kodus ja see olevat Eestis N. Liidus populaarne. Seda näi ti ka Berliini filmifestivalil.

Pariisis sai filmi peategela noor näitleja Hendrik Toomp auhinna kui „parim osatäitja".

Leida Laius ise ei jõud zhürii otsuseid ära oodata — pidi tagasi Tallinna sõit lühikese viisa tõttu. Pär Moskva filmiinstituudi lõpeta on ta olnud mitmete eesti film lavastajaks.

EERIK LAIDSAAR

NOORSÕDUR PENSION

JUTUSTUSI SÕDURIELUST

Leitnant Kootjalg läheb juhatatud teed ja kirub tuisku, kirub patrulli ja kogu seda igavest nööki, mis ta sellise koerailmaga linnast välja ajas kontrolli teostama. Nimelt ootamatut kontrolli, nii et laagrissesõiduks isegi laagrist hobust ei tohtinud ette tellida. Postijaamast aga tänase ilmaga hobuseid ei antud.

Pika rännaku järele leitnant jõuab kaablilao juurde. Ka siin on väljas kohusetruu tunnimees, koguni kasukata. Paljas sinelis sellise koerailmaga. Heleda tenorihäälega hüüab valvur: „Seis!"

— Reamees Puusepp?

— Just nii, härra leitnant. Valvepostil kaablilao juures. Valvata . . .

— Aitab, aitab, vabalt. Leitnant muheleb. Pagana krapstu poisid, need laagrivalvurid. Ja nagu mõõdetud — kõik ühesugused pikad silakad.

Leitnandi teekond läheb tagasi meeskonnamaja suunas. Kontrollija nii väga ei ruttagi, sest aega ju on, ja tuisk ei peksa enam vastu nägu, nagu tulles.

Siiski — enne kui leitnant astub meeskonnaruumi, vaatab ta üle ukse ka talli.. Niiöelda distsipliini mõttes. Talli korrapidaja on uksel vastas ja raporteerib kui möirgav lõukoer. Tal on seljas sinel ja õlgadel kasukas, muidu aga samasugune pikk, silakas poiss. Tuttava näogagi nagu.

— Kes Teie olete?

— Reamees Kulp, härra leitnant.

— Vabalt.

Leitnant sumpab läbi lume meeskonnaruumi juurde, klopib esikus jalad puhtaks ja astub sisse. Korrapidajat, toda kapralit pole kohal. Küllap vist keedab teed, mõtleb ohvitser ja istub.

Veidi hiljem tuleb ka korrapidaja. Ta on näost punane ja hingeldab, ehkki ruum on jahedavõitu ja mees ise kuueväel.

— Härra leitnant, kannan ette, et teed ei saanud valmistada. Meil siin pole teed. Joome hommikuti ja õhtuti kohvi. Otsisin küll kõik kohad läbi, kuid kellelgi pole tee terakestki.

— No keetnud siis kohvi!

— Härra leitnant, Te käskisite keeta teed, kohvi ei käskinud!

Idioot, mõtleb leitnant. Kuigi kapral. Paragrahvi küljes kinni kui pigi. Eeskujulik sõdur, aga algatusvõimet mitte mõhkugi.

Kootjalg sülitab. Heaküll, mis seal's enam teha. Kui nüüd alles keetma hakata, jääb rongile hiljaks. Las talli korrapidaja rakendab hobuse jaamasõiduks. Tuleb hakata varem minema, tee on tuisanud.

— Teie käsul, härra leitnant, lasen talli korrapidajal rakendada ette hobuse, teatab too pisut lollaka ilmega kapral, lööb kannad kokku ja kaob.

Leitnant Kootjalg kirjutab raamatusse kontrollmärkmeid. Kõik korras, postid kohal. Korrapidajale märkus koristamata ruumi eest. Allkiri.

Kulub tükk aega, enne kui saabub kapral. Härra leitnant, teatab ta. Lubate küüditada Teid jaama? Talli korrapidaja peab hakkama hobuseid puhastama ja teisi mehi pole veel saabunud. Lukustan meeskonnaruumi ja annan võtme talli korrapidaja kätte. Mehi peab saabuma niikuinii varsti.

— Hea küll, hea küll. Tehke aga rutem.

Veerand tundi hiljem vuhiseb roheline kroonuregi raudteejaama suunas, vasemal istumas üleni paksu postikasukasse mähkunud leitnant Kootjalg, paremal kapral Jüri Jaani poeg Pension lustlikult piitsa vibutades. Meeskonnaruumi võti on tal taskus. Kui tulevadki needsamased mehed koju selle kolme-nelja tunni jooksul, mis Pensionil kulub jaama ja sealt tagasisõiduks, siis paras neile pärdikutele. Las külmetavad ukse taga karistuseks.

Jaama jõutakse õigel ajal. Pool tundi ootamist ja siis tossutab pärastlõunane postirong pealinna poole, teise klassi kupeenurgas tukkumas külmetanud leitnant Kootjalg.

4.

Maanteel aga sõidab hobune reega laagri suunas. Vaatamata tuisule ja hangedele, mis rege üles-alla loobivad nagu tormine meri paati on reel istuval kaitseväelasel ülihea tuju. Lähedalolija võiks isegi kuulda, kuidas ta trallitab üht tuntud marssi: tamp-tarararararamp — tara-rara-ramp-taratamp — tara-ramp-ta-ta-ta...

Jah — kapral Pensionil on tõepoolest pisut põhjust olla heas tujus. Esiteks: katsugu igaüks olla heade tagajärgedega väljas nelja mehe eest ja teiseks: tänasest päevast jääb Pensionil teenida veel kolm nädalat.

Kõigest kakskümmend üks päeva veel.

Ning siis — nägemiseni, inseneripataljon!

Narvas, 1935.

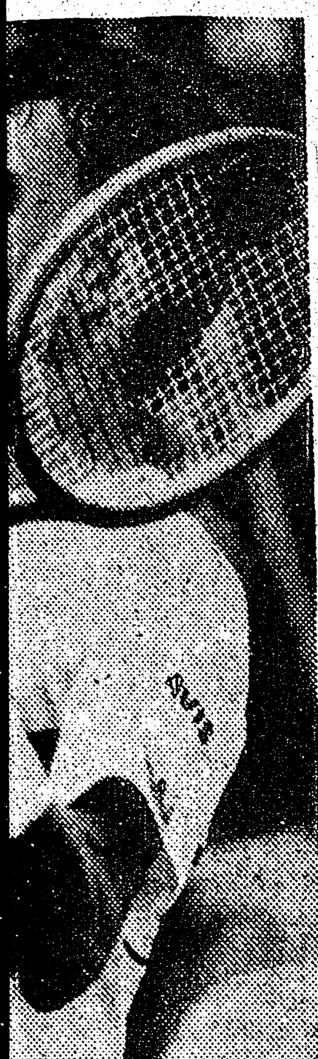

eüllatus
s

äritoluga, USAs elav
tõestas järjekordselt,
uulub esimene koht
nise edetabelis. Juuni
iisis võitis ta viimase
ooksul kolmandat kor-
itli Prantsuse lahtistel
el, mis on üheks
turniiriks maailmas. 4
17 minutit kestnud
stas ta 1985 aasta
tslase Wilanderi set-
6:2, 3:6, 7:6.
ksikmängus valmistas
nädal pärast turniiri
s saanud lääne-saks-
i Graf, võites finaalis
sireketi Navratilova
8:6. Graf on kõige
ängija, kes kunagi on
Prantsuse lahtistel
el meistrititli naistele.

. Mehi peab saa-

Tehke aga rutem.
iseb roheline kroo-
, vasemal istumas
mähkunud leitnant
ri Jaani poeg Pen-
des. Meeskonna-
ui tulevadki need-
kolme-nelja tunni
jaama ja sealt ta-
pärdikutele. Las
tuseks.
l. Pool tundi oota-
lõunane postirong
kupeenurgas tukku-
ootjalg.

obune reega laagri
ja hangedele, mis
agu tormine meri
väelasel ülihea tuju.
ulda, kuidas ta tral-
p-tarararararamp —
tara-ramp-ta-ta-ta...
on tõepoolest pisut
teks: katsugu igaüks
äljas nelja mehe eest
t jääb Pensionil tee-

üks päeva veel.
ni, inseneripataljon!

Narvas, 1935.

kirjandus • kunst • muusika

Toronto EELK Peetri kog. pühapäevakooli noorimad laulmas. Vasakult Juula Roman-Metsmaa, Elin Marley, Kristina ja Martin Lillakas. Foto: H. Oja

Nõnda sai maetud maamulda Oskar Luts

Eestis ilmuvas ajakirjas ,,Keel ja kirjandus" kirjutab kirjanik Lembit Remmelgas selle kohta järgmist:

Oskar Lutsu pole ma elusast peast oma ihusilmaga näinud ega käega katsunud. Saatuse tahtel juhtus aga nii, et mul tuli Lutsuga kokku puutuda viis tundi pärast tema surma.

Aeg oli halb, ikkagi 1953. aasta, pealegi märtsikuu (5. märtsil s.a. suri Stalin — Toim.). 1950. aasta kampaania kodanliku natsionalismi vastu oli tublisti rüüstanud ka Kirjanike Liitu. Minu eelkäija liidu juhatuse sekretäri kohal oli paljudele kirjanikele kitsukesel õhukesel paberiribal läbi kopeeri teatanud, et te olete paragrahv selle ja selle alusel Kirjanike Liidust välja heidetud, tooge tagasi oma liikmekaart, kui on, siis ka aukirjad ja aumärgid, Tuglasel ka rahvakirjaniku tõend ja Semperil koguni vist Ülemnõukogu saadiku mandaat. Peale selle oli puhastatud nimekirjas igasuguseid kahtlasi isikuid ning Lutsulgi olid oma plekid küljes: olnud kah vahepeal mandumise läbi teinud, sümbolismi, müstika ja dekadentsi sohu langenud. Toots sai muidugi kulakluse potentsiaalseks esindajaks, kuigi ta olevat oma vallatustes päris sümpaatne poiss, ent nõukogude lastel ei pruukivat tema halvemaid vempe eeskujuks võtta.

Kuid mitte Lutsu ümberhindamine ei teinud mu südant raskeks, vaid see, et laialt räägiti, et Lutsu naine Valentina on usklik, ja kui Luts peaks surema, siis naine tahab kindlasti kiriklikku matust. Ja mis sa hing teed, kuidas sa riikliku kirikuga ühendad, kui kirik on riigist rangelt lahutatud? Pealegi veel 1953. aastal. Siis aga ei olnud isegi kolm peotäit mulda kuigi soositav.

Praegu on Tartus matusetalitus, mida küll vahetevahel kritiseeritakse, kuid tollal polnud midagi, mida oleks kas või kritiseeridagi saanud. Sadade muude asjade hulgas mõtlesime kõigepealt sellele, et nii tähtis mees nagu Luts tuleb matta tammekirstus. Peagi sai selgeks, et üheski Tartu puutöökojas pole tammelaudu. Tartu õllevabrikus öeldi, et tammelaudu on, aga nii pikki kahjuks ei ole. Viimaks saime nõusse paaditehase, kus oli vähemalt saarevineeri, millega kirst katta. Ainult käepidemeid pole, terves Tartus pole. Niisiis tellisin Tallinnast kuus kirstukandmise sanga ja õhtune rong tõi need Tartu. Sangad olid jõledad, puust käepidemed koleda hõbedaga üle võõbatud.

Siis algas pühalik kirstupanek. Oh õnnetust, kirstumeistrid olid jätnud pikkusele lubatud sentimeetrid juurde panemata. Ma muidugi sobitasin kadunukese kuidagi viimsele asemele. Oh uut õnnetust, kirst ei mahu esikust välisukse kaudu välja: kirst oli ju, põhi eraldi, kaas eraldi, pealegi serviti sisse toodud. Ei jäänud muud üle kui Lutsu maine põrm sülle võtta, teist korda oma maja ukse ees viimsele asemele panna.

Kui me kirstuga Raekoja platsile kultuurimaja juurde jõudsime, oli seal juba määratu rahvamurd koos. Ja kui me siis määratud kellaajal mõlemad uksed avasime, et ühest võiks rahvas sisse tulla, teisest välja minna, tekkis koletu ummistus, sest mõlemast uksest tungiti sisse. Terve Tartu võis sel kolmapäeva pärastlõunal ning neljapäevase päeva jooksul pideva rahvavooluna Lutsu kirstu juurest läbi käia. Terve Tartu!

,,Sirp ja Vasar" kirjutas 3. aprillil 1953: ,,26. III sängitati Tartus tuhandete austusavalduste saatel mulda Eesti NSV rahvakirjaniku Oskar Lutsu põrm." Leinamiitingut kaunistasid ,,Vanemuise" sümfooniaorkester ja segakoor R. Ritsingu juhatusel. Tuleb lisada, et Lutsu ei saatnud viimsele teekonnale mitte tuhanded, vaid kümned tuhanded, kogu leinarongi tee Raekoja platsist kuni Ropka Tamme kalmistuni oli palistatud tihedast rahvamurrust.

Kingitus Eesti tutvustamise aastaks

Tänavusel Eesti Vabariigi aastapäeval kuulutati eelolev aasta *Eesti tutvustamise aastaks*. Proklamatsiooniga koos ei avaldatud mingit kindlat programmi, kuid aastale antud nimetus on niigi igale eestlasle selge. Sellist tutvustamistööd alustasid eestlased kohe pärast kodupinnalt lahkumist ja see on mingil organiseeritud või organiseerimatul kujul seni läbi nelja aastakümne arenenud.

Viimastel aastatel on ilmunud Aarand Roosi ,,Estonia: A Nation Unconquered" ja Robert Raidi kaheköiteline ,,When the Soviets come. . ." inglise keeles, kuna rootsi keeles ilmus Vello Pekomäe ,,Estland genom tiderna". Probleem nendega on, et need vajavad Eesti ja ta saatuse tutvustamiseks suuremat levitamist.

Hoopis suurema ja põhjalikuma kingituse eesti ja teistele balti rahvastele tegi William J.H. Hough III, kes kirjutas 230-leheküljelise uurimuse ,,The Annexation of the Baltic States and its Effect on the Development of Law Prohibiting Forcible seizure of Territory". Uurimus on ilmunud New York Law School'i ,,Journal of International and Comparative Law" erinumbrina (nr. 2—talv 1985).

Teoses käsitletakse seaduse arengut, mis puudutab väevõimuga teise riigi territooriumi haaramist selle ajaloolises aspektis, alates Euroopaga, koloniaalmaadega kuni Stimsoni doktriinini, mis ei tunnusta sellist territooriumite sunniviisilist haaramist. Lisandub Balti riikide ülevõtmine ja liitmine N. Liiduga, sellejuures antakse Balti riikide ajalugu, nende iseseisvumine ja nende N. Liidu poolne okupeerimine ning sellele järgnenud ametlik ühendamine N. Liiduga.

Järgneb N. Liidu sammude legaalsuse hinnang USA, Inglismaa, Saksamaa, Iiri, Kanada, Austraalia, Prantsusmaa, Jugoslaavia, Taani, Belgia, Hispaania ja Portugali, Vatikani, Malta, Kreeka, Itaalia, Luksemburgi, Türgi, Norra ja Hollandi, Shveitsi, Soome, Poola, Bulgaaria, Tshehhoslovakkia, Ungari ja Rumeenia, Euroopa parlamendi, Rootsi, Lõuna-Ameerika ja Aasia riikide poolt.

Autor on kasutanud tohutult palju allikmaterjali, nende hulgas ka eestlaste poolt paguluses välja antud materjale, mis näitab kuivõrd olulised on olnud sellised Eestit tutvustavad materjalid raamatutena ja väiksemate väljaannetena. Uurimus on aga niivõrd huvitav et see peaks ilmuma isegi eesti keeles.

Eesti tutvustamise aastal on vajalik uute, Eestit tutvustavate teoste välja andmine ja seniste veelgi enam levitamine. Sellejuures tuleb arvestada, et nõukogude pool ollakse selles asjas üsnagi aktiivne ja korduvalt ilmuvad teosed, mis kirjeldavad eesti rahva ülestõusu oma endise ,,kodanliku iseseisvuse" vastu ja tulist soovi N. Liiduga liitumiseks.

Eestit tutvustavate materjalide levitamine ja kirjastamine on väga viljakas töö Eesti õiguste ja huvide eest võitlemisel. Sellejuures peab arvestama, et kunagi pole küllalt seni-ilmunust ja -tehtust; tuleb jätkata ja jätkata kuni maailm saab teadlikuks meie rahvale tehtud ülekohtust.

H.O.

Eesti film Pariisis festivalil

Pariisi läheduses asuvas Cretel linnakeses oli korraldatud üheksas naisfilmirezhissööride filmide festival, kus seekord osales okup. Eesti naislavastaga Leida Laius filmiga ,,Naerata ometi".

Filmi looja ise viibis kohal ja tema film saavutas erilise menu. Selle tegevus toimub ühes väikelaste kodus ja see olevat Eestis ja N. Liidus populaarne. Seda näideti ka Berliini filmifestivalil.

Pariisis sai filmi peategelanę, noor näitleja Hendrik Toompere auhinna kui ,,parim osatäitja".

Leida Laius ise ei jõudnud zhürii otsuseid ära oodata — ta pidi tagasi Tallinna sõitma lühikese viisa tõttu. Pärast Moskva filmiinstituudi lõpetamist on ta olnud mitmete eesti filmide lavastajaks.

EPL

Tänavune teine ,,Rahvuslane"

Eesti Rahvuslaste Kogu Kanadas uues väljaandes ,,Rahvuslane" (nr. 2—1987) on tavapäraseid meie ühiskonnakriitilisi artikleid. ,,Rahvuslane" on korduvalt juhtinud tähelepanu meie kaduva ühiskonna ja selle valitud esindajate kõige olulisemale ülesandele — eestluse säilumise ja säilitamise tööle. ,,Viimase paarikümne aasta jooksul pole aga sellele küsimusele osutatud küllaldaselt tähelepanu", väidetakse; lähemal vaatlusel ,,on negatiivsed mõjud veelgi suurenenud eestluse järelkasvu ja säilumise osas". Artiklis vaadeldakse põhjusi, mis neid puudusi tingivad. A. Salumets jätkab neidsamu probleeme EKN'u ja Eesti Maja ulatuses.

Veel on avaldatud ,,Poliitika", Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu ja Ülemaailmse Eesti Vabadusfondi proklamatsioon, millega 1987. aasta kuulutati Eesti tutvustamise aastaks, aga mille programmist pole seni avalikkuses veel räägitud. Ü. Jürima kirjutab ,,Vajame Eesti Arhiivi", J. Nõges ,,Toronto Kaja", V. Metslang ,,Linnase küüditamine", M. Reinsalu ,,Sõjakurjategijad, ajalugu ja eetika", J. Adila ,,Vene okupatsioon Afganistanis", E. Lipping ,,Kindral George S. Patton", J. Kaup ,,Istandikust jõulise metsani", J. Jalakas ,,Kodumaine ajamõõduline autoportree", JsUu ,,Vastu lootusetule suvele", lugejakirju, muuseas üks seltsi ja kiriku tülist Floridas ja ,,Euroopa Nõukogu Balti resolutsioon".

Artikleis on avaldatud kriitilisi mõtteid ja seisukohti meie ja maailmapoliitika osas. Jääb aga küsimus, miks oodatakse, et teised neid probleeme meie ühiskonnas lahendavad ja ülesandeid täidavad? Eesti vanasõna ütleb: ,,Kus viga näed laita, seal tule ja aita". Kaasaaitajaist on meie ühiskonnas tuntav puudus.

H.O.

Karjalast killustikku Hiiumaa teedele

Hiiumaa teed olevat head, samal ajal aga Kärdla tänavad on korrast ära. Kommunaalosakonnal polevat küllaldaselt tehnikat nende korrashoidmiseks. Kontrollimisel aga selgus, et ega need Hiiumaa teed nii korras polegi kui hiidlased seda ise arvasid: kruusateed olid hööveldamata, masinaid on vähe ja needki jagatud mitme teedemajandi vahel. Teede korrashoiu juures on probleemiks, et Hiiumaale veetakse killustikku Harju rajoonist. Karjalast aga on saadud kvaliteetsemat graniitkillustikku. Hiidlased küsivad, kas poleks kasulikum kive saarel purustada, pealegi kui Hiiumaal on Partsi karjääris kaks kivipurustajat olemas, mis teevad seal killustikku nii palju kui jõutakse kive kohale vedada.

SILPRISTSÕNA

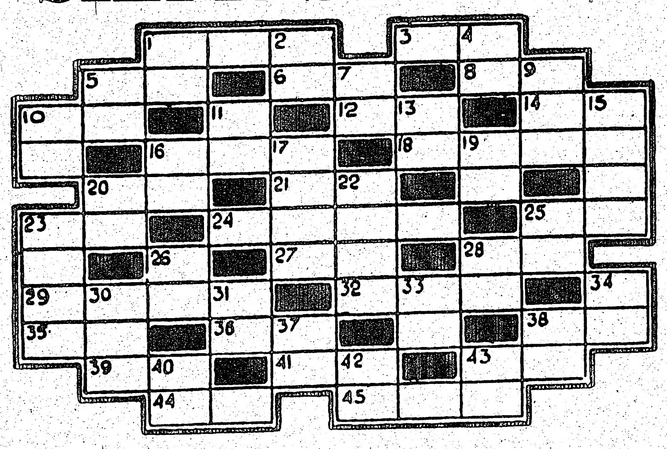

Aas - da - dul - ge - ge - gi - gin - ha - ha - he - hu - ja - jõ - ka - ka -kan - kon - la - la - le - le - le - le -les - li - li - li - li - lik - ma - ma -ma - ma - ma - mad - mal - mees -mä - na - ne - ne - ne - nin - nor - o - pe - prei - ra - ra - ra - ri - ri - ru -rus - sa - sa - sa - su - su - suur - ta - ta - ta - ta - ta - tor - tü - va - va -va - va - väi.

PÕIKREAD: 1. Linn Eestis, 3. Paavstide nimi, 5. Kõrgem koht maapinnal, 6. Vaikus, 8. Ajaühik, 10. Riik Euroopas, 12. Saar Vahemeres, 14. Loodusnähtus, 16. Veelind, 18. On see, kes valetab, 20. Täiendus, juurdepanek, 21. Linn Saksamaal, 23. Maa peale, 24. Suur poolkõrb Aafrikas, 25. Pehme, 27. Arv, 28. Seeria, 29. Harilik, 32. USA osariik, 35. Mäng, 36. Meremees, 38. Sugulane, 39. Ametmees Roomas, 41. Osa ratsutaja varustusest, 43. . . . silm — „silm", mis ei näe, 44. Tugev torm, 45. Kaukaasia rahvatants.

PÜSTREAD: 1. Veekogu, 2. Mitte hilja, 4. Haljas ala kõrbes, 5. Emane loom, 7. Populaarne eesti meeskoorilaul, 9. Maksuta, 10. Bellini ooper, 11. Naise tiitel, 13. Komme, pruuk, 15. Laksatades lööma, 16. Linnu kodu, 17. Sangar, 19. Maailmale palju häda ja viletsust toonud mees, 20. Toiduaine, 22. Rahaga seotud, rahasse puutuv, 23. Üht mängu mängima, 25. Linn Eestis, 26. Petis, 28. Arv, 30. Ei räägi tõtt, 31. Isiklik asesõna, 33. Terav, 34. Suuri tegusid sooritanud, oma nime ajalukku jäädvustanud isik, 37. Staraja . . . — linn Venemaal, Eesti piiri lähedal, 38. Ühe Läti jõe eestikeelne nimi, 40. Koht Peipsi ääres, 42. Kahe tuntud USA tegelase nimi sajandi keskel, 43. Hobu — tänavaraudtee minevikus.

RISTSÕNA NR. 1375 LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Kaak, 5. Uure, 9. Rit, 12. Erna, 13. Unes, 14. Aru, 15. Suur, 16. Siit, 17. Bit, 18. Kress, 19. Sant, 20. Hat, 23. Vet, 24. Op, 25. Ahas, 27. Saksamaa, 32. Lahket, 34. Aasias, 35. Bakeliit, 37. Mitt, 38. Es, 39. Las, 41. Lee, 42. Karm, 45. Sukad, 47. Üle, 48. Tiso, 49. Olid, 53. Lll, 54. Enam, 55. Nimi, 56. Aav, 57. Gelb, 58. Seen.

PÜSTREAD: 1. Kes, 2. Aru, 3. Anu, 4. Kark, 5. Uus Eesti, 6. Unista, 7. Reis, 8. Est, 9. Raba, 10. Irin, 11. Tutt, 19. Spasm, 20. Halb, 21. Ahaa, 22. Tahk, 24. Osa, 26. Skeem, 28. Katakomb, 29. Miil, 30. Aate, 31. Aste, 33. Els, 36. Ilusal, 40. Sa, 42. Küla, 43. Alla, 44. Relv, 45. Sine, 46. Dons, 48. Teg, 50. Lie, 51. Ime, 52. Din.

Eesti lektorid Soomes

Soome ülikoolides töötab praegu üheksa eesti keele lektorit. Need kõik olid koos Oulus, et käsitleda üldiseid ja ühiseid probleeme.

Lektoritena töötavad: Peep Nemvalts ja Helena Sulkala Oulus, Ago Künnap Helsingis, Jüri Valgre Turus, Maia Väkram Tamperes, Valma Yli-Vakkuri Turus, Seppo Suhonen Helsingis, Kalevi Wiik Turus ja Tõnu Seilenthal Jyväskylas. (EPL/JM)

ROYAL LEPAGE

REAL ESTATE SERVICES LTD.
REALTOR
2320 Bloor St. West, Toronto
Ont. M6S 1P2

Esindaja
EHA KAJAK-NIITSOO
Tel. kontoris 762-8255
kodus 762-6326

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi.
Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

Montreali uudised. . .

Huvitavad vestlused Pensionäride klubis

Montreali seltskondlik tegevus kulgeb viimasel ajal peamiselt Pensionäride Klubi ümber ja reedel 3. apr. pakkus Heino Wentser koosolijaile jällegi huvitava vestluse ettekandega „Muljeid troopilisest Malaisiast". Vestleja oli varem töötanud Montreali Northern Telecom'is kompuuteri-insenerina, kust firma ta neljaks aastaks saatis Malaisiasse üht tööstust üles monteerima ning sealseist muljeist H. Wentser siis ka kõneles, näidates samas ka slaide ja fotopilte ja asukoha selgituseks projekteeris skriinile maakaardi. Vabrik, mille juures ta töötas asus Penangi saarel, kus kliima oli küllaltki ühtlane ning sobiv elamiseks ja temperatuur kõikus +30C ja +20C vahel, aastase vihmahulgaga ca. 250 cm.

Vestleja andis üldise ülevaate Malai Föderatsioonist, mis koosneb nii lääne- kui ida Malaisiast. Lääneosas elab 12 milj. elanikku ja idaosas ca. 2 milj., neist on malailasi 53%, hiinlasi 36% ja tamileid 11%. Oma rassilt on malailased enamuses mongoliidid, pruuninahalised, kõrgete põsenukkidega, kuid lühikesekasvulised ja usult peamiselt muhameedlased. Asjaajamise keeleks oli inglise keel, kuid samas alustati malai keele elujõulisemaks muutmisega ja seda ka juba ülikoolis.

Ajalooliste andmete järele on malailased neile aladele tulnud põhjast 9. ja 10. saj. p. Kr. Maa oli vallutatud esialgu portugaallaste poolt, mille hiljem inglased üle võtsid ja Singapuri linn asutati 1810 a. Tahtsamaiks loodusvaradeks olid seal tina ja hiljem veel õli ning toorkumm. Vestleja jätkas, et II Maailmasõja ajal vallutasid jaapanlased oma dessantidega teatud maa-alad seal, kus kohapealsete hiinlaste algatusel neile tugev vastuseis tekkis sissisõja kujul. Malai Föderatsioon loodi 1957 a. ja 1963 a. ühineti üheks Malaisiaks, millest Singapur välja jäi. Nagu igas noores riigis, nii oli seal ka omavahelisi poliitilisi ja sõjalisi võitlusi ning põhiseaduse üle vaidlusi, mis kõik hiljem stabiliseerus.

Vestleja mainis, et sealne majandus praegu on heal järjel, rahvas on töökas ja seal valitseb vabakaubandus.

Publik suhtus ettekandesse huviga.

Reedel 10. apr. leidis Montreali Pensionäride Klubis aset huvitav ajalooline vestlus Hilda Saksalt, kes oli selleks kasutanud oma kadunud abikaasa E.W. Saksa rikkalikke ajaloolisi arhiive. Vestlus oli pealkirjastatud „Lehekülgi muistsest Tallinnast" ja koosnes ajaloolistest sündmuste reast vahepealsete seletustega.

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

Leeripühal, 7. juunil 1987 õnnistati Montreali E.E.L.K. Jaani koguduse kirikus kaks leerinoort. Pildil vasakult: Karen Anne Smeets, õpetaja Heino Laaneots ja Heikki Steward Viita. Foto: M. Sultson

Kõneleja ettekandest selgus, et Tallinna asukoha vanus viimaste väljakaevamiste põhjal Raekoja platsilt ulatub ca. 2000 a. e.Kr. ja linnal on olnud oma pika ajaloo jooksul 17 erinimetust, nagu RAFALA — (islandi), LINDANÄS — (rootsi), LINDANISE — (saksa), LEBENEC — (valge vene), KESÄNIEMI — (soome), KOLOWANY — (ülejaanud Venemaa ja araabia), RAVALA — (eestlastel) jne. Linna asukoht sundis eestlasi pidevalt oma naabritega võitlema, kuna see oli tähtis kaubitsemiskoht lääne ja ida vahel. Eestlased olid sel ajal suured kaubitsejad, millega käis kaasas ka pantvangide võtmine. H. Saks märkis, et eestlaste käes oli olnud pantvangiks ka norra 3-aastane prints Olaf Tryggvason koos oma ema Ástridiga; Tryggvason sai hiljem Norra kuningaks.

Kõneleja jätkas, et andmete põhjal on Tallinna linn elanud üle 700 a. eesõigustatud olukorras, kuna ka vallutajad tunnustasid linna eriõigusi, väljaarvatud kirik, kes seda ei tunnustanud ja pani linna kirikuvande alla. Tallinn elas oma müüride vahel väga jõukat elu ja 16. saj. esimesel poolel valmis ka kogu linna kaitsesüsteem 27 kaitsetorniga ja 8 väravaga. Selle valmimisel külastas ordumeister Brüggen Tallinnat, mille puhul korraldati rikkalikud pidustused ja isegi ratsaturniir Raekoja platsil.

Tallinna rikkus ja kuulsus ei andnud hingerahu vene tsaar Ivan Hirmsale, kes asus linna piiramisele ca. 31.000 sõjamehega, kuna linna kaitsess ainult 700 meheline garnison. Andmete järele mängisid nimetamisväärset osa piiramise ajal kolm venda. Üks vendadest oli raehärra ja linnakaitsejuht, teine võitles väljaspool müüre hertsog Magnuse väes ning kõlmas vend elas linnas ja töötas salakuulajana vaenlase poolel, kus ta ka hiljem tabamisel oma süü üles tunnistas. Kõigele vaatamata ei suutnud Ivan Hirmus siiski linna sõjalisélt vallutada ja oli sunnitud lahkuma peale kuuekuulist piiramist 1571 a.

See oli suur võit linnale, selgitas vestleja ja kõik tolleaegsed Euroopa valitsejad saatsid Tallinnale õnnesoove ja kingitusi ning selle võidu meenutuseks helisesid kõik linna kellad veel 100 aastat teatud ajal.

Vestlejal oli veel palju huvitavaid ajaloolisi pilte Tallinnast, ja ettekannet jälgiti suure huviga.

Aprillikuu viimasel reedel vestles Montreali Pensionäride Klubis dr. Salme Nõmmik, kus aineks oli „Eesti apteekide arengutee". S. Nõmmik käsitles, nii esimese kui ka sellele järgnevate apteekide tekkimist Eestimaal, peamiselt Tallinnas, kus kõik apteekrid olid väljastpoolt tulnud isikud. Esimese apteegi s.o. Rae apteegi asutajaks oli ungari aadlik A. Burchard 1452 a. Apteek oli tollal üks kaubanduslik ettevõte, jätkas vestleja, kus peale ravitaimede müüdi ka muud, nagu veini, tinti, paberit, suhkrut, j.m.; hinnad olid seal aga kaunis kallid. Apteekrid ostsid tavaliselt n.n. maarohte kohalikelt maaelanikelt, kuid samas olid apteekidel ka omal olemas vastavad aiakrundid — Rae apteegil Barbara kabeli juures.

Sajanditega arenes ka apteegindus ja arstimid. Vabamüügil oli juba ka arstimeid, milleks ei vajatud retsepti. Esimese eestlasena sai apteegi omanikuks möödunud sajandi lõpul Bernhard Linde, kelle apteek asus Tõnismäel. Seal teenivate abiliste ja õpilaste tööpäevad olid väga pikad, isegi 10-12 tundi. Esimesed kaks aastat said nad tasuks ainult söögi ja korteri, rõivast mitte. Vestleja mainis, et selle sajandi alul oli üheks apteegiõpilaseks ka meile tuntud kirjanik Oskar Luts, kes seal töötamise perioodil kirjutas ka oma tuntud esikteose „Kevade".

Kõnelejal oli veel rohkesti huvitavaid märkmeid apteekidest ja sealsest elust-olust. Busside- ja allmaaraudtee streigi tõttu oli publikut kohal keskmiselt, kes nautisid seda huvitavat vestlust.

H.H.

Kirjanike kokkutuleku

Balti esindaja

Harva on Balti profiil jeefsemalt kui maikuisel juub käsitluslik põhiteema — „kir

Kuigi arvukais ettekannete käsitleti geograafiliste piiride kõr val ka laiemahaardelisi metafoor seid tõkestusi, jäi põhitoonin kõmisema totalitaarsete poliitilist rezhiimide katse panna kirjanik loomingule sellised piirid, et tohib väljendada vaid ühte „tõde — seda, mis on valitsusvõim poolt sanktsioneeritud. Rahvusv helise PEN Klubi president Fra cis King juhtis eriliselt tähelepan kirjanikele, kes trotsivad taoli kammitsemist ja sattuvad seetõt sageli tagakiusamise alla. Sellis piirid on väga hästi tuntud ju eesti, läti ja leedu kirjanikele, k kummitava mälestusena minevi surveaegadest juhul kui n viibivad pagulastena Läänes v karmi realiteedina kui n püüavad kasutada loominguvab dust oma kodumaadel.

Eesti piirikirjandust käsit oma ettekandes New Yorgi naülikooli Lehmani Kolled professor, dr. Mardi Valgem Ta tõi kirjanike rahvusvaheli foorumile esile meie su põgenemist Läände, mis muidugi väga massiline piiriül mine ja nentis teise põhi tähelepanekuna, et praegune janikkond või vähemalt osa se Nõukogude Eestis on ületa mingi psühholoogilise piiri ja dunud teatavasse sisemisse gratsiooni. Sidudes eksiilkir dust Läänes Kodu-Eesti siser eksiilkirjandusega, kasu Valgemäe mesilaskujundit, m le juba Juhan Liiv andis omal rahvusliku ühtekuuluvuse mõ Ta puudutas oma referaadis P Krusteni romaani „Ihald silmapilk", Viivi Luige rom „Seitsmes rahukevad" ja mõ gaid vastavateemalisi luul Kalju Lepikult ning Paul E Rummolt.

Teine eesti päritolu refe Stokholmis elunev kirjanik P Puide, kuulus küll Rootsi Keskuse delegatsiooni, pühendas oma referaadi olukorrale. Ta andis kõige lühikese ülevaate Eesti ajaloo eesti kirjanike saatusest

Balti esindajaid pärast Peeter Puide, Mara Ro

Montreali E.E.L.K. ...ort. Pildil vasakult: ...Laaneots ja Heikki ...
Foto: M. Sultson

...oli suur võit linnale, ...vestleja ja kõik tolleaeg- ...roopa valitsejad saatsid ...le õnnesoove ja kingitusi ...elle võidu meenutuseks ...l kõik linna kellad veel ...at teatud ajal.

...ejal oli veel palju ...id ajaloolisi pilte Tallin- ...ettekannet jälgiti suure

...likuu viimasel reedel ...Montreali Pensionäride ...dr. Salme Nõmmik, kus ...oli „Eesti apteekide aren- ...S. Nõmmik käsitles, nii ...kui ka sellele järgnevate ...ie tekkimist Eestimaal, ...lt Tallinnas, kus kõik ...id olid väljastpoolt tulnud ...Esimese apteegi s.o. Rae ...asutajaks oli ungari aadlik ...chard 1452 a. Apteek oli ...ks kaubanduslik ettevõte, ...vestleja, kus peale ...nede müüdi ka muud, nagu ...inti, paberit, suhkrut, j.m.; ...olid seal aga kaunis kallid. ...rid ostsid tavaliselt n.n. ...nte kohalikelt maaelanikelt, ...samas olid apteekidel ka ...lemas vastavad aiakrundid ...e apteegil Barbara kabeli

...nditega arenes ka apteegin- ...arstimid. Vabamüügil oli ...a arstimeid, milleks ei va- ...etsepti. Esimese eestlasena ...eegi omanikuks möödunud ...i lõpul Bernhard Linde, ...apteek asus Tõnismäel. Seal ...ate abiliste ja õpilaste ...evad olid väga pikad, isegi ...tundi. Esimesed kaks aastat ...ad tasuks ainult söögi ja ...i. rõivast mitte. Vestleja ..., et selle sajandi alul oli ...apteegiõpilaseks ka meile ...i kirjanik Oskar Luts, kes ...töötamise perioodil kirjutas ...ma tuntud esikteose „Keva-

...nelejal oli veel rohkesti ...avaid märkmeid apteekidest ...alsest elust-olust. Busside- ja ...araudtee streigi tõttu oli ...kut kohal keskmiselt, kes ...id seda huvitavat vestlust.

H.H.

Kirjanike kokkutulekult Lugaanos (2)

Balti esindajate osa PEN Klubi kongressil

Harva on Balti profiil ilmutanud end Rahvusvahelise PEN Klubi kongressidel reljeefsemalt kui maikuisel juubelikokkutulekul Lugaanos. Selle üheks põhjuseks oli kahtlemata käsitluslik põhiteema — „kirjanik ja piirikirjandus".

Kuigi arvukais ettekannetes käsitleti geograafiliste piiride kõrval ka laiemahaardelisi metafoorseid tõkestusi, jäi põhitoonina kõmisema totalitaarsete poliitiliste rezhiimide katse panna kirjaniku loomingule sellised piirid, et ta tohib väljendada vaid ühte „tõde" — seda, mis on valitsusvõimu poolt sanktsioneeritud. Rahvusvahelise PEN Klubi president Francis King juhtis eriliselt tähelepanu kirjanikele, kes trotsivad taolist kammitsemist ja sattuvad seetõttu sageli tagakiusamise alla. Sellised piirid on väga hästi tuntud just eesti, läti ja leedu kirjanikele, kas kummitava mälestusena mineviku surveaegadest juhul kui nad viibivad pagulastena Läänes või karmi realiteedina kui nad püüavad kasutada loominguvabadust oma kodumaadel.

Eesti piirikirjandust käsitles oma ettekandes New Yorgi linnaülikooli Lehmani Kolledzhi professor, dr. Mardi Valgemäe. Ta tõi kirjanike rahvusvahelisel foorumile esile meie suurt põgenemist Läände, mis oli muidugi väga massiline piiriületamine ja nentis teise põhilise tähelepanekuna, et praegune kirjanikkond või vähemalt osa sellest Nõukogude Eestis on ületanud mingi psühholoogilise piiri ja siirdunud teatavasse sisemisse emigratsiooni. Sidudes eksiilkirjandust *Läänes Kodu-Eesti sisemise* eksiilkirjandusega, kasutas Valgemäe mesilaskujundit, millele juba Juhan Liiv andis omal ajal rahvusliku ühtekuuluvuse mõiste. Ta puudutas oma referaadis Pedro Krusteni romaani „Ihaldatud silmapilk", Viivi Luige romaani „Seitsmes rahukevad" ja mõningaid vastavateemalisi luuletusi Kalju Lepikult ning Paul Eerik Rummolt.

Teine eesti päritolu referent, Stokholmis elunev kirjanik Peeter Puide, kuulus küll Rootsi PEN Keskuse delegatsiooni, kuid pühendas oma referaadi Eesti olukorrale. Ta andis kõigepealt lühikese ülevaate Eesti ajaloost ja eesti kirjanike saatusest sõjakeerises. Edasi rõhutas ta eriliselt kirjanduse tõlkimise tähtsust, et avada eesti kirjandusele piirid avarasse maailma pääsemiseks. Koos oma kadunud isaga ongi Puide tõlkinud rootsi keelde Mati Undi „Sügisballi" ja kavatseb seda tegevust jätkata ka edaspidi.

Puide tähelend rootsi kirjanduse tippu toimus teatavasti Eesti saatust käsitleva romaaniga „Baikalini ja mitte kaugemale", mis ilmub Eesti Kirjanike Kooperatiivi kirjastusel ka eesti keeles, ning on väljaandmisel saksakeelses tõlkes.

Eestikeelne käsikiri oli Puidel Lugaanoski kaasas, et seda viimistleda ja häälikutele täppe peale panna, nagu ta ütles. Samuti võttis ta omaks tasapisi töötamise uue rootsikeelse romaaniga, mis on jällegi eestiaineline. Lahkununa Eestist 5-aastasena, räägib ta head eesti keelt, kuigi kirjanikukeeleks on iseenesestmõistetavalt see, mida ta parimini valdab — rootsi keel.

Rahvusvahelise PEN Klubi juubeli puhul välja antud mahukas ja maitsekalt kujundatud koguteoses käsitletakse eesti kirjandust. Nimelt ingliskeelses kirjutuses pealkirja all „Eesti kirjanike saatus Teise maailmasõja ajal ja pärast seda", mille autoreiks on Eesti PEN Keskuse juhatuse esimees Arved Viirlaid ja abiesimees dr. Martin Puhvel. Samas väljaandes leidub itaaliakeelne kirjutus Läti PEN Keskuse delegaadilt Margita Gutmanelt, kes esindas kongressil Lätit koos dr. Margarita Ausalaga.

Läti kirjandusloos on Lugaanol eriti markantne koht, kuna seal elas ajavahemikus 1905—1920 Vene tsaarivõimu eest eksiilis läti suurluuletaja ja näitekirjanik Janis Rainis koos oma poetessist abikaasa Aspazijaga. Shveitsis puutusid nad muide kokku ka Eduard Vildega. Nüüd on Lugaano külje alla Castagnolasse, kus läti suurkirjanikud elasid ja töötasid, püstitatud neile ausammas. Läti delegatsioon korraldas kongressi raames eriürituse Rainise ja Aspazija mälestuseks, kus näidati diapositiive nende elusaatusest ja selgitusi andsid inglise keeles Rootsist kohale tulnud noorema põlvkonna luuletaja Juris Kronbergs ning näitlejatar Mara Rozite. Pikemalt kõneles dr. Margarita Ausala Inglismaalt, ning leedulasest U.S.A. ülikooliprofessor ning näitekirjanik dr. Algirdas Landsbergis rääkis Rainise mõjust leedu näitekirjandusele. See hästi korraldatudl ja lendlehtega piisavalt propageeritud üritus tõi aga koos korraldajatega kokku vaid paarkümmend kuulajat Kongressil, kus nii mõnedki rõhutasid väikerahvaste keelte ning kirjanduste võrdtähtsust suurte omadega, leidis siiski vaevalt väljaspool Balti sfääri kedagi, kes leidnuks mahti või huvi tulla Rainiste mälestusaktusele. Dr. Ausala tõi oma sisukas referaadis muu hulgas esile, et Rainis oli esimene Balti Ühendriikide idee propageerija Lätis.

Ka kirjanikeparlamendi või PEN-i Täiskogu istungitel kerkis vastuvõetud resolutsioonides esile Balti küsimusi. Kirjanikud Eksiilis PEN Keskus esitas resolutsiooni, milles mõisteti hukka kirjandusteoste ja käsikirjade konfiskeerimisi Nõukogude Liidus ja Ida Euroopa maades, ning tauniti eriliselt leedulasest poliitvangi Viktoras Petkuse 33-köitelise maailmakirjanduse entsüklopeedia käsikirja äravõtmist Permi vanglas.

Petkus oli selle koostanud oma pikkade vangistusaastate jooksule Siberis. Üks tema käsikiri kristluse teemal oli põletatud ta enda juuresolekul. Resolutsioon aktsepteeriti ilma ühegi vastuhääleta, kusjuures isegi Nõukogude bloki esindajad piirdusid hääletamisest loobumisega. Teise resolutsiooni esitas Inglise PEN Keskus, kus nõuti lisaks mitmele teisele, eestlasest ornitoloogi ja Inglise PEN-i auliikme Mart Nikluse vabastamist. Ka see võeti üldkogu poolt vastu.

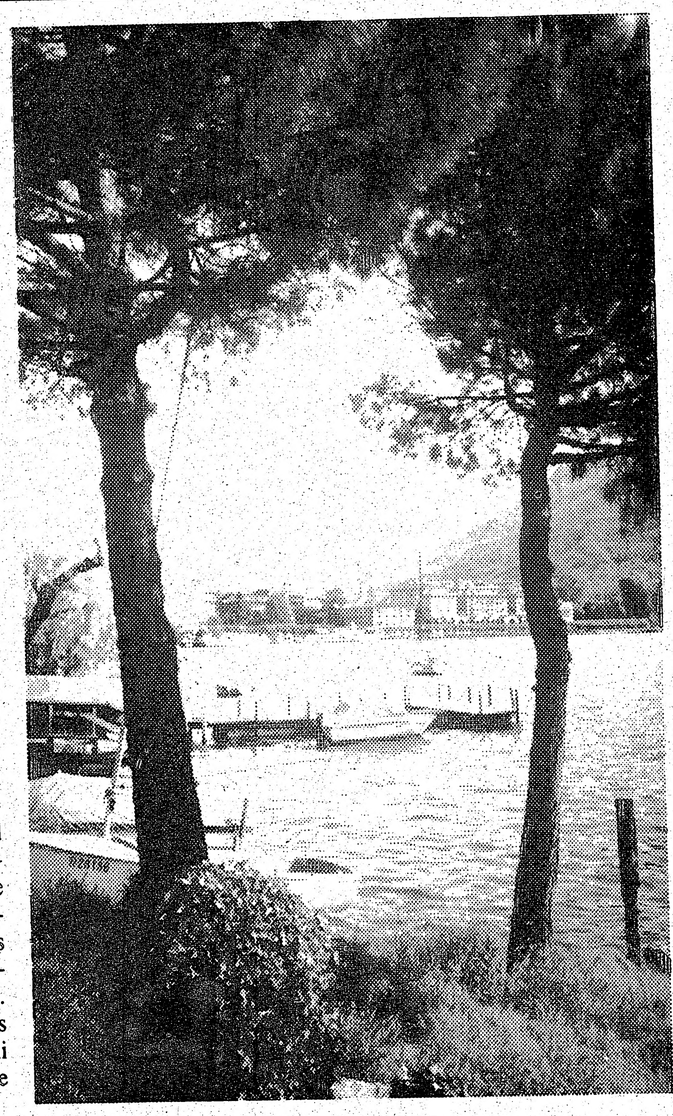

Vaade Lugaano järvele, mille kaldal kongress toimus.
Foto: Vaike Külvet

Kasutasin juhust tänu avaldamiseks Inglise delegatsioonile Nikluse oma hoole alla võtmise eest ja küsisin Inglise PEN Keskuse sekretärilt Josephine Pullein-Thompsonilt, kas neil on mingeid lähemaid andmeid Nikluse olukorra kohta. Ta ütles, et Niklus võeti auliikmeks umbes kaks aastat tagasi ja selle Keskuse „Kirjanikud Vanglas Komitee" esinaine, kuulsa näitekirjaniku Harold Pinteri abikaasa, on olnud kirjavahetuses Nikluse emaga ning saatnud talle kohvi. Niklusele enesele lähetatud kaheksa kirja on aga kõik tagasi tulnud ja ka Briti postivalitsus on võimetu olnud Nõukogude võime veenma, et kirjad adressaadile kätte toimetataks. Saadetud on ka kaks märgukirja Nõukogude juhile Gorbatshovile, et Niklus vabastataks või vähemalt tema vastu tõstetud süüdistus uuesti läbivaatusele võetaks, kuid nendele ei ole tulnud mingit vastust.

Umbes ühtaegu PEN-i kongressiga anti Zürichis Books Abroad-Neustadti kirjandusauhind üle maailmakuulsale shveitsi kirjanikule Max Frischile. Rahvusvahelise kirjandusajakirja „Books Abroad" toimetajaks on teatavasti eestlane dr. Ivar Ivask, kes ka ise viibis auhinna üleandmisel.

Shveitsi ajalehtedes pälvis seejuures suurimat tähelepanu, et Frisch annetas oma 25.000 dollarilise auhinna Nikaraagua sandinistidele ühe külakoolimaja ehitamiseks. Seejuures ütles kõrges eas olev kirjanik, et tema teguviisist ei maksa püüda välja lugeda mingit vaenu Ameerika vastu, vaid ainult tema opositsiooni kontrade liikumisele ja nende vägivallale.

Lõpuks veel põgusalt piirilinna Lugaanosse tagasi pöördudes, meenutaksime, et sinna on maamulda sängitatud Õie Nurmet-Fleig, suur kirjandusesõber ja eripärase talendiga deklamaator, kellest on palju juttu kadunud Pedro Krusteni teoses Henrik Visnapuu kohta „Kaugelviibija käekõrval". Õie Fleig-Nurmetist kirjutas mulle Rootsis elunev luuletaja Liidia Tuulse enne Lugaano kongressi muu hulgas: „See inspireeriv isiksus ei tähendanud palju mitte üksnes Henrik Visnapuule, vaid ka Marie Underile, Riina Reimannile ja paljudele teistele. Ta haud on Lugaano Itaalia kalmistul. Hauakiri: 'Siin puhkab Eestimaa tütar'. Au tema abikaasale dr. Fleigile, kes selle pärast palju pidi võitlema, et seda eestikeelset teksti hauakivile saada Pühendage Õie Nurmet-Fleigile Lugaanos viibides üks mõte".

Me tegime seda ja meenutasime teda omavahelises vestluses, kuigi viimseni täiskiilutud kongressipäevad ei andnud kahjuks mahti selle Eestimaa tütre kalmu ülesotsimiseks idülliliselt kauni linna vööral kalmistul.

ILMAR KÜLVET
(Lõpp)

Balti esindajaid pärast Janis Rainise ja Aspazija mälestusaktust. Vasakult: Arved Viirlaid, Peeter Puide, Mara Rozite, Juris Kronbergs, dr. Algirdas Landsbergis ja Ilmar Külvet.
Foto: Vaike Külvet

JOHANNESBURG (UPI) — Üks L.-Aafrika parlamendi erikomitee soovitas üldmobilisatsiooni kohalike neegrite hulgas. Kui noored mustad sõjaväkke võetaks, väidab komitee, vähendaks see terroristide mõju kuna sõjaväeteenistus soodustaks distsipliini ja vastutustunnet noorte töötute mustade hulgas. Praegu peavad üksi valged kaheaastase sõjaväeteenistuse läbi tegema — musti ja värvilisi (segaverelisi) võetakse ainult vabatahtlikkuse alusel.

ESTO 88 värsked teated

Sel kevadel ilmus trükist ESTO 88 USA komitee uus värvirikas voldik, mis toob ära lõplikud lennu hinnad ja muu vajaliku informatsiooni ühislennuks Austraaliasse.

ESTO 88 USA komitee toob esmalt ära lõplikud ühislennu hinnad USA läänekaldalt Melbourne'i ja tagasi, mis võrreldes Qantase kõrg-hooaja tavalise hinnaga ($1360) on meile erakordselt soodsad. Hinnad jagunevad vanusegruppidele vastavalt järgmisteks: täiskasvanuile $895, noortele (12—20 a.) $495, lastele (2—11 a.) $450 ja sülelastele (alla 2 a.) $100. Nagu toodud hinnad näitavad, on ESTO 88 USA komitee teinud oma parima, et eriti meie noortele „avada Austraalia väravaid". Eeltoodud hinnad kehtivad kõigile, kes juba end registreerinud või teevad seda enne 1. augustit 1987, koos vastava sissemaksu tasumisega.

Lennud Austraaliasse on kavandatud kuues variatsioonis, haarates oma alla 14 kuni 28 päeva. Lennud lahkuvad Läänekaldalt 24. või 25. detsembril 1988, saabudes tagasi kolmel eripäeval: 8., 15. või 22. jaanuaril 1989. Seega on võimalik kavandada koguni kuus erineva pikkusega puhkust, kestvusega 14 kuni 29 päeva, vastavalt reisija huvidele ja puhkuseplaanidele.

„ESTO 88" Registreerimisvoldik esitab samuti lisa-ekskursioonide võimalusi viiele eksootilisele Lõunamere maale: Uus Meremaa, Austraalia sisemaa, Fidźi, Tahiti ja Havai saared. Lisasõitude pikkused on 3 kuni 10 päeva.

Komitee on Melbourne südalinnas juba reserveerinud kokku 370 hotellituba, neist 80 luksusklassis, 150 esimeses ja 140 turisti klassis. See katab vabalt kõik seni registreerimise rahasid sisse saatnud 717 USA eestlast. Üliõpilastubade reservatsiooni korraldab ESTO 88 peakomitee Melbourne's (Leo Adamson, 63 Old Warrandyte Road, Donvale, 3111 Victoria, Australia).

Nagu voldikus rõhutatud, tuleb järgmine üldreisi osamaks tasuda 1. augustiks 1987. Need osamaksud nr. 2 jagunevad samuti vastavalt registreerijate vanusele: täiskasvanuile $250, noortele $125, lastele $100 ja sülelastele $25. Tsekid tuleb kirjutada ESTO, INC. nimele ja postitada aadressile: ESTO 88 USA komitee, 2206 Chilham Road, Baltimore, MD, 21209.

Neile, kes mingil põhjusel pole seni registreerinud, oleks 1. august ühtlasi viimaseks tähtpäevaks, mil ühissõiduga kaasa lüüa seniste soodsate hindadega, saates sisse vanusele vastava osamaksu. Nagu uues voldikus rõhutatud, on kuni 14 päeva enne äralendu võimalik vajaduse korral tagasi saada kõik sissemakstud summad (miinus $10 kulude katteks). Selleks oleks ainult tarvis saata tähitud kiri sooviavaldusega kaks nädalat enne äralendu. See garanteerib, et ettenägematute takistuste tõttu ühislennust ära jäämine ei too registreerinuile mingeid majanduslikke kahjusid. Tavaliste reisibüroode kaudu selliseid soodustusi ei pakuta.

ESTO 88 USA komitee voldikut on soovijail veel võimalik vabalt tellida aadressil: ESTO, INC. 2206 Chilham Road, Baltimore, MD 21209 või telefoni teel (301) 542-1735.

Nagu voldiku saatesõna ütleb, on veel aeg ühineda nende seitsmesajaga, kes juba „oma nimed kirjutanud aegade raamatusse, et ühiselt

Kalevite kombel tõusta
põhjakotka tiibadele".

ESTO 88 kutsub meid! Melbourne ootab meid!

JYRI KORK
ESTO 88 USA Komitee

RASKE HAIGUSE LÄBI LAHKUNUD ARMAST VENDA, ISA, VANAISA JA VANA-VANAISA

Vassili Kolk'i

sündinud 29. augustil 1908 Muhus
surnud 20. juunil 1987 Vancouveris

mälestavad vaikses leinas

vend MIHAIL Vancouveris
poeg VASSILI perekonnaga Eestis
vennapoeg MATI perekonnaga Eestis
vennatütar MAIE perekonnaga Eestis

Kodumaa uudiseid

Raplas olid märtsis rajooni jahimeeste veerandsajaliikmelise hundikütigrupi jahipäevad. Seekord tabati kümme ilvest ja kolm hunti.

°

Kuressaares on olnud probleeme puhta joogivee saamisega, varustamaks puhta joogiveega kõiki rajoonikeskuste kaevusid ja muutma linna külje all olevat merevett supluskõlbuliseks. Selleks on vaja uute puhastusseadmete ehitamist. Vee reostajaiks on olnud peamiselt Saaremaa Liha-ja Piimatootmiskoondise ettevõtted. Tänavuse aasta ehitustööde maksumus on miljon rubla, kogu ehitus, mis peaks valmima 1990. aasta augustiks, läheb maksma üle viie miljoni rubla.

Lipp JR200 Sõprus-ühingule Stokholmis

Soomepoistel, JR200 Sõprusühingul Stokholmis oli pidulik sündmus seoses aastapeakoosolekuga; sellel õnnistati sõjaveteranide ühingu uus lipp, mis oli valmistatud rakenduskunstniku Gustav Ilvese kavandi järgi ja põhines Eesti rahvuslipule.

Uut ühingu lippu hoidis esimees Kalju Valdmaa, auvalves olid Erich Kimber ja Ilmar Laan. Lipu õnnistamise sooritasid ortodoksdiakon Nikolai Arbus, Soome luteri kiriku õpetaja Urpo Kokkonen ja ortodokspraost Martin Juhkam.

Lipu üleandmisel olid külalisteks soome ja rootsi naaberveteranid, kes ka oma lipud poodiumile olid toonud eestlaste lipu austamiseks. Lipu õnnistamise sündmusest võtsid osa Soome Sõjaveteranide Rootsi Piirkonna esimees Axel Ax koos abiesimehe Tauno Hatilaga, samuti Soome Sõjainvaliidide Rootsi osakonna esimees Joili Hella ning Rootsi Soome-vabatahtlike Liidu esimees Mascoll Silfverstolpe. Kohal oli ka Eesti Sõjaveteranide Ühingu esimees dr. Endel Rumma. Aukülaliseks oli ka sõjaaegne JR200 väljaõppeohvitser kapten Kahila.

Soome Sõjaveteranide Rootsi Piirkonna esimees Axel Ax jagas eritseremoonial kohal viibivatele eesti soome-veteranidele soome veteranide hõbedased tammelehed.

JR200 SÜ esimes K. Valdmaa avaldas soomepoiste lipu saamise puhul rõõmu ja tervitas aukülalisi. Aktuse kavalises osas esines Mark Karell flöödisoologa, keda saatis klaveril Hilma Nerep-Mossin.

Enne lipu õnnistamist ja järgnevat koosviibimist peeti JR200 SÜ aastapeakoosolek. Esimehe K. Valdmaa poolt esitatud aruandeist selgus, et ühing on hoidnud tihedaid sidemeid teiste soomepoiste organisatsioonidega, samuti Soome sõjaveteranide ja sõjainvaliidide organisatsioonidega. Koostöö on olnud ka Eesti Sõjaveteranide ühinguga Rootsis.

Soomes on viidud lilli ja pärgi langenud relvavendade haudadele kui ka Eesti Vabadussõjas langenute mälestussambale. Sellega ühenduses teostus ringreis vanades mälestuspaikades.

Valimistel valiti tagasi esimees K. Valdmaa koos teiste juhatuseliikmetega: Ilmar Laan, Erich Kimber, Rein Puusepp, Gunnar Hiis, Ago Vallas ja Gunnar Krooni; revisjonikomisjoni Elvo Loosme, Rein Moora ja Heldur Taimre; valimistoimkonda Lembit Ignats, Vello Pekomäe ja Ago Vallas.

Ühingu möödunud aasta tegevuskavas oli veel uue soomepoiste ajakirja „Põhjala Tähistel" numbri väljaandmine, mis seekord ilmus Stokholmi meeste toimetamisel.

EPL

ÜHING EESTI TULEVIK
Heritage Future Society

Ühing kutsub liikmeid. Informatsiooni saatmiseks teatage oma nimi ja aadress — 416-766-5107.

See ei kohusta liikmeks asuma.

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

DARRELL KENT
REAL ESTATE LTD. REALTOR
268 Jane St., Toronto, Ont. M6S 3Z2

Olen Teie teenistuses kinnisvarade ostu või müügi puhul Metro Toronto ja Ontario ulatuses.

- Tasuta hindamine
- Hüpoteeklaenunude korraldamine

Esindaja
LIVIA HOLMBERG
kodus 233-6482
kontoris 766-4088

TORONTO LINN

Ajalehtede ja suuremate esemete äravedu

Canada Day'l
Kolmapäeval, 1. juulil 1986

Ajalehtede ja muude suuremate esemete, (külmetuskapid, diivanid, madratsid, puud või haod, jne.) äravedu kolmapäeval, 1. juulil EI toimu.

Säilitage ajalehed ja muud suuremad esemed kolmapäevaks, 8. juuliks.

Pidage meeles: Torontos on 18. klaas- ja metallnõude kokkutoomise keskust. Aprillis koguti 194 tonni ajalehti, 48 tonni klaasi ja 10 tonni tina. Lähemaks informatsiooniks helistada 392-7742.

PALUTAKSE MITTE PANNA KATKISI KLAASITÜKKE EGA MUID TERAVAID ESEMEID PLASTIKUST KOTTIDESSE.

R.M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535

DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI

RUDY SCHNEIDER

Lugupeetud seltsiliiget

Juhan

Konverents Pariisis

Nädalavahetusel 22. ja 23. augustil toimub Pariisis konverents Molotov-Ribbentropi pakti kohta „Resistance Internationali" (Vastupanuinternatsionaali) korraldusel. Arutusele tuleb ainult 48-aastane pakt. Eesmärgiks on ette valmistuda pakti 50. aastapäevaks, sealjuures arutades ka võimalikke aktsioone 1989.a.

Kõnelejate hulgas on Robert van Voren Hollandist, kes seal juhatab „Bukovski Sihtasutust". Organisatsioon on avaldanu

GARDENIA
5165
WILLO
M
733-45
FTD
Teleflora
• Park Home Subway juures (a
• Kojuviimine Suur-Torontos ja
• Aktsepteeritakse krediit-kaarte
Värsked ja esmaklassilised lille
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EH
PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.

R. S.
Tähelepan
6150 Yonge Street
North York
Tel.

AINUKE
AARDV
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.

Eestlaste poolt eelistatud
MA
Matusemaja on üle 115
tot sama perekonna poo
Moderniseeritud avarad
küllaldaselt parkimiseru
Vä
ROSAR
FUNERAL
T. L. MORR
467 Sherbourne
T

Lugupeetud seltsiliiget

Juhan Säägi't

mälestab kurbuses

TARTLASTE SELTS

Konverents Pariisis

Nädalavahetusel 22. ja 23. augustil toimub Pariisis konverents Molotov-Ribbentropi pakti kohta ,,Resistance Internationali'' (Vastupanuinternatsionaali) korraldusel. Arutusele tuleb ainult 48-aastane pakt. Eesmärgiks on ette valmistuda pakti 50. aastapäevaks, sealjuures arutades ka võimalikke aktsioone 1989.a.

Kõnelejate hulgas on Robert van Voren Hollandist, kes seal juhatab ,,Bukovski Sihtasutust''. Organisatsioon on avaldanud suure brozhüüri pakti kohta. Professor Leon Poljakov Pariisist esineb ka. Peale selle tuleb kohale rida tuntuid Nõukogude teisitimõtlejaid, kelle isikulise koosseisu kohta veel puuduvad täpsed andmed. Ettekannete kõrval on kavas sotsiaalseid üritusi ja ,,mustalindi''-demonstratsioon pakti aastapäeva, pühapäeval, 23. augustil.

Huvitav konverentsi puhul on, et initsiatiiv tuli mitte-baltlaste — venelaste ja teiste — poolt.

Lähemat informatsiooni konverentsi kohta võib saada Ida-Euroopa Solidaarsuskomitee kaudu Stockholmis.

EPL

GARDENIA FLOWERS & GIFTS

5165 YONGE ST
WILLOWDALE, ONT.
M2N 5P5
733-4515 | 733-4516

Teleflora

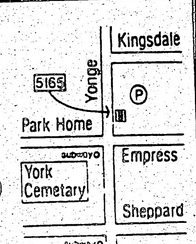

- Park Home Subway juures (avatakse mais 1987)
- Kojuviimine Suur-Torontos ja üle maailma
- Aktsepteeritakse krediit-kaarte

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

R. S. KANE LTD.
Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
Mihkel Holmberg, B.A. LL.B.
TOOME, PEASE & HOLMBERG
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place,
1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Uus aadress: BELL, TEMPLE,
SUITE 1401, 7 KING ST. E.
TORONTO, ONT. M5C 1A6
TEL. 365-1442

Martin Erik Tiidus,
B.A., LL.B.
HARRIS, BARR
ADVOKAADID — NOTARID
39 Queen St., St. Catharines,
Ont., P.O. Box 366, L2R 6V7
Tel. (416) 688-9411,
õhtuti (416) 834-0007

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

Leinateateid

USA-s Vinelandis suri 22. jaanuaril Ella Wiir, sündinud '12. detsembril 1902 Valgas.

Rootsis Mölndalis suri 4. märtsil Liisa Soondra, sündinud 22. oktoobril 1893 Asukülas.

Rootsis Stokholmis suri 3. märtsil Aleksandra Aavik, sündinud 17. juulil 1909 Tapal.

Suure-Jaanis suri 13. detsembril 1986 Hilda Neudorf, neiuna Tihkane, sündinud 1913 Vergis.

Stokholmis suri 6. märtsil Melaine Löfgren, neiuna Ventser, sündinud 23. juulil 1926 Vaimõisas.

USA-s Philadelphias suri 1. märtsil Marta Rummi, sündinud 12. veebruaril 1912 Palajõel Tartumaal.

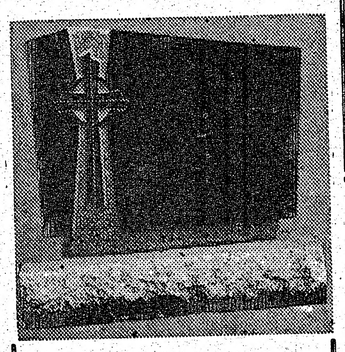

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto, Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord (Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler. Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi
Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 25. juunil 1987 — Thursday, June 25, 1987

AVP ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

Lühiuudised

VIIN (Austria) — Siin moodustati komisjon, kes peab uurima president Waldheimi tegevust II maailmasõja ajal ja otsustama, kas ta tõepoolest oli segatud sõjakuritegudesse, nagu ta süüdistajad kinnitavad. Komisjoni pidi juhatama Shveitsist pärit ajaloolane Rudolf Kurz.

LONDON (UPI) — Liibüa diktaator Moammar Khadafi ütles kõnes ülikoolilõpetajaile, mis BBC-s selgelt kuulda oli, et araablastel on oma võidu kindlustamiseks ja Palestiina vabastamiseks tarvis aatompommi. Tuumarelvad on ainuke võimalus imperialistide löömiseks, ütles Khadafi. (Kas ta tahab Moskvasse vastava sooviavalduse sisse anda?)

NICOSIA (Küpros) — Iraani valitsuse teatel on nende pealetungivad väed vallutanud Põhja-Iraagis viisteist küla ja ühe väikelinna ning põhjustanud Iraagi sõjaväele vähemalt 3000 mehe kaotust. Rünnak olevat jatkumas. Ning viimasel ajal on Iraak pidanud ka kurdide vastu sõda pidama — kurdid on mägimehed kes vaheldumisi türklaste, iraanlaste ja iraagi araablastega võitlevad, et iseseisvust saavutada.

LINDEN
REAL ESTATE LTD., Realtor

ALEX KERK
töökohal 469-5118
kodus 447-2305
LINDEN REAL ESTATE LTD. REALTOR
1010A Queen St. E., Toronto, Ont.

Pidu läbi!

(Algus lk. 1)

järgmiseks aastaks Liisa Soots ja Hillar Sõrra.

Ning ka teine Liisa teenis endale au ja kuulsust — Liisa Salojärvi, kes tuli esimeseks laskevõistlustel. Jajah, mitte naistevõistlustel, vaid üldvõistlustel, mis toimusid Eesti Maja ülakorral laupäeva pealelõunal. Lasti kaks proovilasku ja kümme võistluslasku väikekaliibrilisest püssist, lamades käelt, ja Liisa Salojärvi tuli esimeseks 96 punktiga võimalikust sajast. Ka ta õde Leena võttis võistlustest osa ja auhindade väljaandmisel olevat nimed segamini läinud. Aga küllap auhind lõpuks õige ja ärateeninud tüdruku kätte jõudis.

Ka teisi võistlusi toimus — näiteks lauatennises, kus meeste paarismängus tulid esimeseks Hans Jürman ja Harald Pinna, meeste üksikmängus Hans Jürman; males tuli „A" klassis esimeseks Ingvar Liitoja ning „B" klassis Valdeko Pikkand.

Pühapäevasel lõpusöömingul oli Eesti Maja suur saal täis valgete linadega kaetud laudu ning jutlevaid inimkobaraid. Külm laud oli rikkalik, nagu juba Toronto eestlastel traditsiooniks on saanud. Nagu laulusõnad ütlevad, võeti „nipet-näpet kodumaisest köögist." Peale külma laua oli veel soe munapuder ja praetud vorstid. Ka oli baar uuesti avatud. Ning lavalt saatis einetajaid meeleolumuusika — laulmine, kandlemäng ja isegi neidudekoor. Ka avaldati tänu „Kungla" rahvale hästi korda läinud festivali eest. Tehke jälle!

ARVI

Sündmuste kalender

- *8.—30. juunini Joseph D. Karrier Kunstigaleriis, 901 Lawrence Ave. W. E.K.K.T. Kanada kodakondsuse juubeli kunstinäitus.*
- *E.E.L.K. Usuteaduse Instituut 14.—28. juunini — Wycliffe College, Toronto Ülikoolis.*
- *Neljapäeval, 25. juunil kell 7.30 õ. Eesti Majas Stokholmi Eesti noortekoori külaliskontsert.*
- *Reedel, 26. juunil kell 7.30 p.l. Eesti Majas Eesti Kabaree Teater (Stockholm).*
- *26. juunil kell 7.30 Minkler Auditooriumis, Seneca College'i Finch Campus'es esineb Kalev-Estienne.*
- *Laupäeval, 27. juunil Seedrioru Suviharja-pidu.*
- *Kolmapäeval, 1. juulil kell 19.00 Eesti Majas Finn-Kanneldajad Kandlekontsert.*
- *Neljapäeval, 2. juulil kell 19.00 Finn-Kanneldajad Kirikukontsert Agricola-kirikus, 25 York Mills Road.*

Tallinna Festival 1987

Teatame, et

MIHKEL HOLMBERG
on ühinenud meie firmaga 19. maist 1987.

Nimi on nüüd
Toome, Pease & Holmberg
Advokaadid — notarid
Yorkdale Place,
1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Tel. (416) 785-5550

VALVEARST NÄDALALÕPUL

27. ja 28. juunil
dr. T. Maimets, tel 469-1322
1. juulil
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777
4. ja 5. juulil
dr. A. Rebane, tel. 461-6383
11. ja 12. juulil
dr. J. Marley, tel. 921-7777
18. ja 19. juulil
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

- *8.-15. augustil Seedriorul Eesti Kunstinädal.*
- *15.-23. augustini Kotkajärve Metsaülikool.*

„Fosforiidikaevandamisest tuleb üldsust informeerida"

„Teated fosforiidimaardla uurimisest ja võimalikust kaevandamisest Kirde-Eestis on tekitanud meie rahva seas põhjendatult elavat huvi," konstateerib nüüd ka eesti kompartei organ „Rahva Hääl" 6. mail. Siim Kallas refereerib lehes toimetusele tulnud kirju sellel teemal. Ta ütleb omalt poolt, et ühest küljest on küll positiivne, kui avastatakse maavarasid. Teisest küljest on aga tihti N. Liidus varem hoolimatult keskkonnaga läbi käidud. Ta toob ise mõningaid näiteid:

„Kuivavad Araali meri ja Sevani järv, Baikal on saastumisohus, kokku on varisenud hüdroeletkrijaama pais Tadzhikistanis. . . Jõgede pööramisest rääkimata."

Tehnoloog Olev Reemet soovitab maardla kasutuselevõttu edasi lükata ja selle asemel hakata kasutama väiksemaid leiukohti. Matemaatikadotsent Ene Tiit juhib tähelepanu tööjõupuudusele ja küsib, kas ollakse valmis sisse tooma tööjõudu mujalt N. Liidust kõigi sotsiaalmajanduslike ja rahvusprobleemidega, mis sellest tekivad, arvestades. Erna Tsheban on mures veepuuduse üle. Olaf Langsepp nõuab rahva põhjalikumat informeerimist massiteabevahendite kaudu, senine teave ei rahulda.

EKP Keskkomitee büroo (eesti poliitbüroo) arutas oma istungil küsimust ja tegi Ministrite Nõukogule (tähendab „valitsusele"; asjaolu, mis ilmekalt näitab kuivõrd nõrk võim ametlikul valitsusel on) ülesandeks üldsust regulaarselt informeerida uurimistööde käigust ja tulemustest.

EPL

Nalja

Viimane moeröögatus N. Liidus: jalavarjude kontsad pannakse varvaste alla.

„Miks seda tehakse?"

„Et elanikkonnal jääks mulje nagu läheks kõik lõpuks ülesmäge."

Proua ulatab oma direktorist mehele, kes tööle läheb, pudelikese kaasa ja sõnab: „Vii see oma naissekretärile, see on väga hea rohi juukste väljalangemise vastu. Ma näen, et su riietel on igal õhtul palju pikke blonde juukseid."